

Iisakki Ponnikas

Tilitoimiston vihreät taloushallinnon palvelut

Tradenomi (AMK)
Liiketalouden koulutus
Kevät 2025

**KAMK • University
of Applied Sciences**

Tiivistelmä

Tekijä: Ponnikas Iisakki

Työn nimi: Tilitoimiston vihreät taloushallinnon palvelut

Tutkintonimike: Tradenomi (AMK), liiketalous

Asiasanat: ympäristövastuullisuus, taloushallinto, vihreä siirtymä, raportointi, hiilijalanjälki

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa työn toimeksiantajalle eli Puuking Oy:lle kehittämisehdotuksia yrityksen palvelutarjonnan vahvistamiseksi. Kehittämisehdotuksilla tarkoitetaan ympäristövastuullisiin palveluihin liittyviä suosituksia. Työn tavoitteena oli ympäristövastuullisuuteen liittyvän tietoisuuden lisääminen niin toimeksiantajalle kuin toimeksiantajan asiakkaille. Työ rajattiin koskemaan tilitoimiston asiakkailleen tarjoamia palveluja. Tilitoimiston omaa toimintaa ja siitä aiheutuvia päästöjä ei opinnäytetyössä tutkittu.

Opinnäytetyön teoreettisessa osuudessa perehdyttiin tilitoimiston hypoteettisiin ympäristövastuullisiin palveluihin. Työssä käsiteltyjä palveluita olivat kestävyysraportointi, hiilijalanjäljen laskenta, digitaaliset tuotepassit, kestävä kehityksen strateginen neuvonta, verotuksen optimointi ympäristönäkökulmasta, ympäristöstävälliset hankintakonsultoinnit ja vihreiden investointien rahoitusneuvonta. Myös vihreää siirtymää käsiteltiin lyhyesti teoreettisessa osuudessa. Tietoperusta loi pohjan opinnäytetyön empiiriselle osuudelle.

Työn empiirisen osion tutkimusmenetelminä käytettiin sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista tutkimusta. Kvantitatiivisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä käytettiin toimeksiantajan asiakkaille lähettämää puolistrukturoitua kyselyä. Kysely suoritettiin Webropolissa ja saatu data siirrettiin PSPP-ohjelmistoon analysointia varten. PSPP:ssä muodostettiin yksisuuntaiset frekvenssitaulukot jokaisen strukturoidun kysymyksen vastausjakaumasta sekä suoritettiin ristiintaulukointia ja laskettiin kaksi kontingenssikerrointa. Lisäksi Excelissä tehtiin pylväsdiagrammeja kysymysten vastausjakaumista. Kvalitatiivisen tutkimuksen aineistonkeruu tapahtui fokusryhmähaastattelussa. Ryhmäkeskustelu nauhoitettiin ja analysoitiin nauhoitteen avulla.

Sekä kyselyssä että ryhmäkeskustelussa kysyttiin toimeksiantajan asiakkailta mielenkiinnosta hyödyntää tilitoimiston mahdollisesti tulevaisuudessa tarjoamia vihreitä taloushallinnon palveluja. Tulosten perusteella kaksi hypoteettista palvelua nousi selvästi vastaajien keskuudessa suosituimmiksi. Kyselyssä suosituin palvelu oli verotuksen optimointi ympäristönäkökulmasta, kun taas ryhmäkeskustelussa digitaaliset tuotepassit herättivät paljon mielenkiintoa. Kyselyssä kuitenkin noin puolet vastanneista ilmoitti, ettei ole kiinnostunut ympäristövastuullisten palvelujen hyödyntämisestä lainkaan. Fokusryhmähaastattelussa suurimmaksi rajoitteeksi ympäristövastuullisten palvelujen hyödyntämiselle nousivat korkeat kustannukset ja resurssien riittämättömyys. Toimeksiantajalle työstä saatavat tulokset ovat hyvin arvokkaita, sillä toimeksiantaja näkee esimerkiksi, millä ympäristövastuullisista palveluista on potentiaalia kuluttajien keskuudessa. Digitaalisten tuotepassien suosio ryhmäkeskustelussa todistaa, kuinka palvelun sisällön avaamalla, voi herättää asiakkaiden kiinnostuksen. Tutkimuksen jatkokehitysideana jotain tutkimuksessa esillä ollutta palvelua voisi tosiasiallisesti testata jollain toimeksiantajayrityksen asiakkaalla. Näin saataisiin arvokasta tietoa esimerkiksi palvelun toimivuudesta ja kehityskohteista.

Abstract

Author: Ponnikas Iisakki

Title of the Publication: Green Financial Management Services of an Accounting Firm

Degree Title: Bachelor of Business Administration

Keywords: environmental responsibility, financial management, green transition, reporting, carbon footprint

The purpose of the thesis was to produce development suggestions for Puuking Oy (Ltd), to strengthen the company's service offering. The development suggestions refer to recommendations related to environmentally responsible services. The goal of the thesis was to increase awareness of environmental responsibility among both Puuking Oy and its clients. The work was limited to services offered by the accounting firm to its clients. The company's own operations and the emissions generated by them were not examined in this thesis.

The theoretical part explored hypothetical environmentally responsible services that an accounting firm could offer. The services discussed in the thesis included sustainability reporting, carbon footprint calculation, digital product passports, strategic consulting on sustainable development, tax optimization from an environmental perspective, environmentally friendly procurement consulting and green investment financing advisory. The green transition was also briefly addressed in the theoretical section. This knowledge base formed the foundation for the empirical part of the thesis.

The empirical part of the study employed both quantitative and qualitative research methods. Data collection for the quantitative research was conducted through a semi-structured survey sent to Puuking's clients. The survey was carried out using Webropol, and the data was transferred to the PSPP software for analysis. In PSPP, one-way frequency tables were generated for each structured question's response distribution, cross-tabulation was performed, and two contingency coefficients were calculated. Additionally, bar charts of the response distributions were created in Excel. Data for the qualitative research was collected through a focus group interview. The group discussion was recorded and analyzed based on the recording.

In both the survey and the group discussion, clients of Puuking were asked about their interest in utilizing potential future green financial management services. Based on the results, two hypothetical services clearly emerged as the most popular among respondents. In the survey, the most popular service was tax optimization from an environmental perspective, while in the group discussion, digital product passports generated significant interest. However, about half of the survey respondents stated that they were not interested in utilizing environmentally responsible services at all. In the focus group interview, the main limitations for utilizing environmentally responsible services were identified as high costs and a lack of resources. The results obtained from this thesis are highly valuable to Puuking, as they provide insight into which environmentally responsible services have potential among consumers. The popularity of digital product passports in the group discussion demonstrated how presenting the content of a service can attract customer interest. As an idea for further development, one of the services discussed in the study could be piloted with an actual client of Puuking Oy. This would provide valuable information, for example, about the functionality of the service and potential areas for improvement.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Vihreä siirtymä yritysten näkökulmasta	2
3	Vihreä siirtymä tilitoimistoissa	4
3.1	Kestävyysraportointi	4
3.2	Hiilijalanjälkilaskuri.....	8
3.3	Digitaaliset tuotepassit.....	10
3.4	Kestävän kehityksen strateginen neuvonta	11
3.5	Verotuksen optimointi ympäristönäkökulmasta.....	12
3.6	Ympäristöystävälliset hankintakonsultoinnit	14
3.7	Vihreiden investointien rahoitusneuvonta	15
4	Työn toteutus	17
4.1	Toimeksiantajan esittely	17
4.2	Kehittämistehtävä	18
4.3	Aineistonkeruumenetelmät	19
4.4	Työn luotettavuus	21
4.5	Toimeksiannon kuvaus	21
5	Tulokset ja tulkinta	24
5.1	Puolistrukturoitu kysely.....	24
5.2	Fokusryhmähaastattelu.....	30
6	Pohdinta	33
	Lähteet	38

Liitteet

1 Johdanto

Tiedemaailmassa vallitsee laaja yhteisymmärrys siitä, että ihmiskunnan aiheuttama ilmastonmuutos tulee aiheuttamaan vakavia riskejä planeetallemme (May & Kidder 2022, 7). Opinnäytetyössä selvitetään, mitä tilitoimistot voivat tehdä ilmastonmuutoksen hidastamiseksi ja vihreän siirtymän vauhdittamiseksi. Työ rajataan koskemaan tilitoimistojen asiakkailleen tarjoamia ympäristövastuullisia palveluja, eikä tilitoimiston omaa toimintaa ja siitä aiheutuvia päästöjä tutkita. Tilitoimistojen palvelut keskittyvät perinteisesti muun muassa tilinpäätökseen, kirjanpitoon ja palkanlaskentaan, mutta vihreiden taloushallinnon palveluiden tarjonta on edelleen vähäistä (Taloushallintoliitto n.d.).

Opinnäytetyön toimeksiantaja on kajaanilainen tilitoimisto Puuking Oy. Puuking on vuonna 2020 perustettu yrittäjän tilitoimisto, joka kuuluu valtakunnalliseen Talousverkko -tilitoimistoketjuun. Puuking tarjoaa asiakkailleen normaaleja taloushallinnon palveluja, muun muassa tulos- ja tase-raportointia. (Puuking n.d.a.)

Opinnäytetyö toteutetaan kehittämistehtävänä. Työssä selvitetään muun muassa, millaisia hypoteettisia vihreitä taloushallinnon palveluja toimeksiantaja voisi asiakkailleen tarjota sekä mitkä hypoteettisista vihreistä taloushallinnon palveluista herättävät Puukingin asiakkaisissa eniten kiinnostusta. Edellä mainittujen kysymysten lisäksi työssä selvitetään asiakkaiden asenteita ympäristövastuullisia palveluja kohtaan. Työn keskeisenä tarkoituksena on asiakkaiden näkökulmia avaamalla tuottaa toimeksiantajalle kehittämissuhteita palveluvalikoimaansa. Palveluvalikoimaansa kehittämällä toimeksiantajan on mahdollista saavuttaa kilpailuetua muihin tilitoimistoihin nähden. Työn yleisenä tavoitteena on ympäristövastuullisuuteen liittyvän tietoisuuden lisääminen sekä toimeksiantajalle että toimeksiantajan asiakkaille.

Työn aineistonkeruu suoritettiin sekä laadullista että määrällistä tutkimusta hyödyntäen. Laadullinen tutkimus toteutettiin fokusryhmähaastatteluna vuoden vaihteen jälkeen ja määrällisen tutkimuksen aineisto kerättiin kyselyllä, jonka toteutus oli ennen vuoden vaihdetta. Tällaisia vihreää siirtymää ja taloushallinnon palvelukehitystä yhdistäviä tutkimuksia ei aiemmin ole tehty.

2 Vihreä siirtymä yritysten näkökulmasta

Vihreällä siirtymällä tarkoitetaan keinoja, joilla pyritään vastaamaan ilmastonmuutoksen ja luontokadon haasteisiin. Vihreän siirtymän avulla hillitään ilmastonmuutosta, vähennetään päästöjä sekä säilytetään ja parannetaan ympäristön tilaa. Siirtymän tavoitteena on päästä eroon fossiilista polttoaineista ja korvata ne puhtailla energiaratkaisuilla. Ekologisesti kestävä talouden saavuttamiseksi vihreä siirtymä on keskeinen tekijä. (Ympäristöministeriö n.d.b.) Suomi on asettanut kansalliseksi tavoitteekseen olla kokonaan hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. EU:n tavoitteena on saavuttaa hiilineutraalius vastaavasti vuoteen 2050 mennessä. (Ympäristöministeriö n.d.c.) Vihreä siirtymä on avainasemassa, jotta edellä mainittuihin tavoitteisiin päästään.

Puhtaaksi energiasiirtymäksi kutsuttu toimintatapa on vihreän siirtymän keskiössä. Vihreä siirtymä oikein toteutettuna johtaa perustavanlaatuisiin energia- ja talousjärjestelmän muutoksiin sekä luo kasvua ja uusia työpaikkoja kehittäen samalla uutta osaamista työelämään. Vähähiilisyteen kannustetaan rajoittamalla fossiilisia sijoituksia ja tukemalla vihreitä investointeja. Vihreän siirtymän tavoitteena on kaiken kaikkiaan luoda erilaisia toimia, joilla säästetään energiaa, parannetaan ilmanlaatua ja turvataan energian toimitusvarmuutta uusilla energiantuotantotavoilla. (Jaakkola 2024, 110–111; Valtiovarainministeriö n.d.b.)

Vihreän siirtymän keskiössä on siirtymään liittyvien kasvumahdollisuuksien tunnistaminen ja painottaminen muun muassa yrityksille. Vihreään siirtymään kuuluvia hankkeita ovat esimerkiksi puhtaiden energiantuotantotapojen kehittäminen sekä teollisuuden kiertotalousratkaisuihin ja vähäpäästöisiin innovaatioihin sijoittaminen. (Komonen & Tahvanainen 2024, 189–190.) Esimerkiksi pk-yrityksillä on merkittävä rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä puhtaiden ratkaisujen ja teknologioiden kehittäjinä sekä vähähiilisten ja energiatehokkaiden toimintatapojen toteuttajina. Esimerkiksi kustannussäästöt ja tehokkuuden lisääntyminen ovat tärkeitä motivaation lähteitä päästöjä vähentäviin toimiin. (Yrittäjät 2024.)

Yritysten parissa vihreä siirtymä nähdään enenevässä määrin kilpailuetuna. Vihreä siirtymä koetaan yhä harvemmin pelkästään kustannuksia tuovana asiana, vaan se nähdään mahdollisuutena esimerkiksi liiketoiminnan kasvattamiseen. Liiketoimintaekosysteemit kohdistavat yrityksille painetta investoida entistä kestävämpiin ratkaisuihin, jolloin yritysten on reagoitava. Vihreän siirtymän yrityksille tuoma kilpailuetu liittyy ennen kaikkea siihen, että monet kuluttajat tekevät ostopäätöksensä painottaen kestävyysnäkökulmia ja on asiakkaita, jotka ovat jopa valmiita maksa-

maan lisähintaa, kunhan heidän asettamansa kestävyysvaatimukset esimerkiksi palveluntarjoajalta täyttyvät. Moni yritys onkin tehnyt kestävyysnäkökulmasta strategisen prioriteettinsa. (Komonen & Tahvanainen 2024, 195.) Vihreä siirtymä tulee luonnollisesti muuttamaan työelämää, ja näiden muuttuvien osaamistarpeiden ennakointi on yrityskentällä tärkeää (Valtioneuvosto 2022, 17).

3 Vihreä siirtymä tilitoimistoissa

Tilitoimistojen palvelut keskittyvät perinteisesti muun muassa tilinpäätökseen, kirjanpitoon ja palkanlaskentaan, mutta vihreiden taloushallinnon palveluiden tarjonta on edelleen vähäistä (Taloushallintoliitto n.d.). Isoissa tilitoimistoissa ympäristövastuullisia palveluja tarjotaan jo jonkin verran, mutta pienemmissä yrityksissä resurssipula on usein asia, mikä estää aiheeseen perehtymisen konkreettisesta käyttöönotosta puhumattakaan (Maunula 2023). Tilitoimiston mahdollisia asiakkaille tarjottavia ympäristövastuullisia palveluja ovat esimerkiksi ESG-raportointi, hiilijalanjäljen laskenta, verotuksen optimointi ympäristönäkökulmasta, digitaaliset tuotepassit, kestävän kehityksen strateginen neuvonta sekä vihreiden investointien rahoitusneuvonta (Taloushallintoliitto 2021; Administer n.d.; Valkonen 2022; Elinkeinoelämän keskusliitto 2024; Järvelin 2024; Motiva n.d.).

3.1 Kestävyysraportointi

Kestävyysraportoinnilla tarkoitetaan kestävyystiedoista, kuten ympäristöstä, ihmisoikeuksista ja hallintotavasta raportointia. Kestävyysraportoinnissa yritys raportoii, miten sen liiketoimintamalli vaikuttaa yrityksen kestävyteen ja miten ulkoiset kestävyystekijät vaikuttavat yrityksen toimintaan. Näin sidosryhmien mahdollisuudet tehdä tietoon perustuvia päätöksiä kestävyyskysymyksistä paranevat. (Eurooppa-neuvosto 2022.) Onnistunut kestävyysraportointi perustuu kokonaisvaltaiseen kestävyyskäsitteeseen, ottaen huomioon sekä sosiaalisen että ekologisen näkökulman. Kestävyysraportoinnin tulee olla myös kattavaa koskien kaikenkokoiset yritykset. (Mähönen 2022.)

Kestävyysraportoinnista on tullut merkittävä aihe niin yrityskäytännössä kuin akateemisessakin keskustelussa. Siitä on tullut vuosien saatossa tunnustettu yritysraportointikäytäntö, vaikkakin sen tärkeys riippuu yrityksen koosta ja instituutionaalisesta asiayhteydestä. Kestävyysraportointi on tärkeää etenkin yritysten sidosryhmille, sillä raportoinnin avulla yritysten on mahdollista osoittaa ottavansa tosissaan kestävyyskysymyksiin liittyvät huolet. Kestävyysraportoinnin suosio perustuu siihen, että vaikka perinteinen ulkoinen laskentatoimi on yhä arvokas työväline yrityksille ja sidosryhmille, se ei pysty tuottamaan kokonaisvaltaista ja luotettavaa yleiskuvaa yrityksen ke-

hityspotentiaalista, arvonluontiprosessista tai yleisestä suorituskyvystä. Nykyisin kirjanpidon tulisi tarjota tietoa sekä taloudellisesta että ei-taloudellisesta näkökulmasta. (Mio, Agostini & Scarpa 2024, 1–3.)

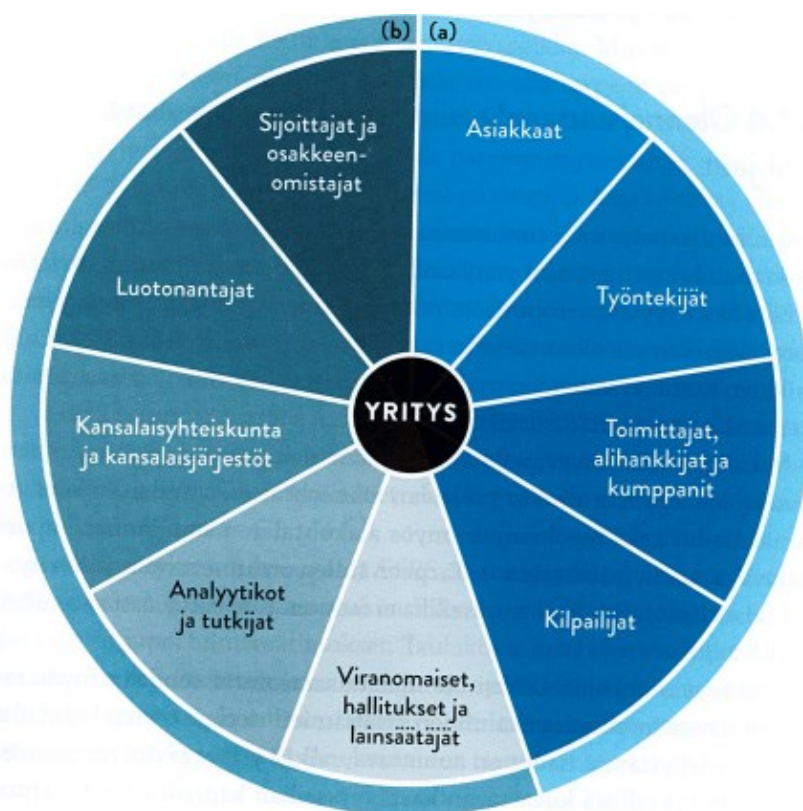
Finanssisektorin ja liike-elämän keskuudessa kestävyyttä kuvataan termillä ESG, joka tulee sanoista Environmental, Social ja Governance. ESG-tekijöillä on paljon päällekkäisiä ulottuvuuksia. Esimerkiksi ilmastonmuutos (ympäristö) vaikuttaa ihmisten elämään (sosiaalinen) ja yritysten talouteen (hallintotapa). Pääperiaatteena on, että jokainen yritys tunnistaa itselleen olennaiset ESG-riskit, mahdollisuudet ja vaikutukset keskittyen raportoinnissaan niihin. Vuonna 2024 voimaan tulleen kestävyysraportointidirektiivin (Corporate Sustainability Reporting Directive 2022/2464) mukaan lakisääteiset kestävyystiedot on julkaistava osana hallituksen toimintakertomusta (L 1249/2023). Tämä tarkoittaa, että kestävyystiedot esitetään samassa vuosikertomuksessa taloudellisten tietojen kanssa. (Silvola, Peill, Aspholm & Kisanlahti 2024, 21, 23.)

Vapaaehtoisuus on hyvin pitkälti leimannut ESG-asioista raportoimista aiemmin. Kestävyysraportointidirektiivin myötä ESG-tietojen raportoinnista tuli kuitenkin lakisääteistä lukuisille yrityksille. Julkinen keskustelu kestävyysraportointilainsäädännöstä on keskittynyt pitkälti suuriin yrityksiin, mutta käytännössä vaikutukset ulottuvat myös pk-yrityksiin. Esimerkiksi lukuisat kiinteistö- ja logistiikka-alan yritykset joutuvat raportoimaan kestävyystiedoistaan. Raportointiuudistus koskee arviolta lähes 1 300 yritystä Suomessa ja lukuisat raportointivelvollisuuden piiriin tulleet yritykset eivät ole koskaan aiemmin raportoineet kestävyystiedoistaan. Kestävyysraportoinnin vaikutukset ulottuvat pienempiin yrityksiin myös alihankintasuhteissa. Raportointivelvollinen suuryritys voi esimerkiksi vaatia lakisääteisten velvolluuksiensa täyttämiseksi määrämuotoista raportointia arvoketjunsä osallisilta toimijoilta. (Silvola ym. 2024, 13, 23, 26.)

Raportoinnin sisällön kannalta on tärkeää suodattaa pois sellainen tieto, mikä on epäolennaista raportin kannalta (Mio ym. 2024, 16). Tätä kestävyysraportoinnin kokonaisuuden kannalta keskeisintä askelta kutsutaan olennaisuusanalyysiksi. Olennaisuusanalyysi on prosessi, jossa yritys tunnistaa ne kestävyysseikkoihin liittyvät vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet, joita on käsiteltävä kestävyysraportoinnissa. Olennaisuusanalyysi tehdään aina ennen ensimmäistä kestävyysraportointia ja sen ajantasaisuus arvioidaan uudestaan jokaista raportointia varten. Uusi raportointi voidaan perustaa saman analyysin tuloksiin, jos yrityksen toiminnassa tai toimintaympäristössä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia edellisen olennaisuusanalyysin suorittamisen jälkeen. (Silvola ym. 2024, 125–127.) Onnistunut kestävyysraportointi sisältää ainoastaan sellaista tietoa, mikä on jollain tapaa hyödyllistä sidosryhmille, joille raportti on suunnattu. Jotta raportoinnin osalta päästään tavoitteisiin, on hyvin tärkeää pitää yllä tiivistä vuoropuhelua sidosryhmien

kanssa. Tiiviillä vuoropuhelulla kestävyysraportointi kohdistuu juuri sidosryhmien odotuksiin ja tarpeisiin. (Mio ym. 2024, 16.)

Sidosryhmät ovat kestävyysraportoinnin keskiössä, sillä raportointi kohdistuu poikkeuksetta sidosryhmille. Sidosryhmillä tarkoitetaan tahoja, jotka voivat vaikuttaa yritykseen ja joihin yritys voi vaikuttaa. Sidosryhmät voidaan jakaa kahteen ryhmään. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat sidosryhmät, jotka ovat kestävyysraportoinnin vaikutusten kohteena. Näihin vaikutuksen alaisiin sidosryhmiin luetaan sellaiset yksilöt ja ryhmät, joiden intresseihin kestävyysraportointia suorittavan yrityksen toimet ja arvoketju voivat vaikuttaa. Edellä mainittuja sidosryhmiä voivat olla esimerkiksi asiakkaat, työntekijät ja kilpailijat. Toinen pääasiallinen sidosryhmien ryhmä koostuu kestävyysraportoinnin käyttäjistä. Kestävyysraportoinnin käyttäjiä ovat esimerkiksi luotonantajat, viranomaiset ja sijoittajat. (Silvola ym. 2024, 107; EFRAG 2022, 12.) Sidosryhmien jakaantumista kahteen edellä mainittuun ryhmään on havainnollistettu kuvassa 1.

Kuva 1. Yrityksen tyypilliset sidosryhmät jaettuna (a) vaikutusten kohteena oleviin ja (b) kestävyysraportoinnin käyttäjiin (Silvola ym. 2024, 107).

Vuorovaikutus sidosryhmien kanssa on keskeinen osa kestävyysraportoinnin olennaisuuden arviointia. Tätä kestävyysraportoinnin vaihetta kutsutaan sidosryhmäanalyysiksi. Analyysin tavoit-

teena on tunnistaa yrityksen keskeiset sidosryhmät. Tärkeää on ymmärtää heidän motivaatiotarpeensa sekä priorisoida heidän informaatiotarpeitaan kestävyysraportoinnin aiheita valittaessa. Jotta kestävyysraportointi toteutuu laadukkaasti, yrityksen on tunnistettava keskeiset sidosryhmänsä. Näin raportointi palvelee tarkoitustaan, eli tuottaa olennaista kestävyysinformaatiota yrityksen tärkeille sidosryhmille. Sidosryhmäanalyysin laiminlyönti voisi johtaa tilanteeseen, jossa olennaisuusanalyysin tulokset olisivat vääristyneet ja yritys keskittyisi raportoinnissaan epäolennaisiin kestävyysasioihin. (Silvola ym. 139–140.) Kestävyysraportointi strategisena prosessina on havainnollistettu kuvassa 2.

Kuva 2. Kestävyysraportointi strategisena prosessina (Silvola ym. 2024, 201).

Kestävyysraportointilainsäädäntö ei velvoita ketään vihreään siirtymään, mutta tekee vastavirtaan kulkemisesta haastavaa. Edelläkävijäyritykset voivat hyötyä muutoksesta ja osoittaa strategista etumatkaa kilpailijoihinsa nähden. Ulkoinen raportointipakko on kiistatta kulu ja hallinnollinen taakka, mutta onnistuneella strategisella implementoinnilla se voidaan kääntää kannattavaksi investoinniksi ja strategiseksi kilpailueduksi. Vastuulliseen liiketoimintaan motivoivia kannustimia ovat maineen lisäksi muun muassa riskienhallinta, lainsäädäntöön varautuminen, sidosryhmien vaatimukset ja uudet liiketoimintamahdollisuudet. (Silvola ym. 2024, 14–15, 26.)

3.2 Hiilijalanjälkilaskuri

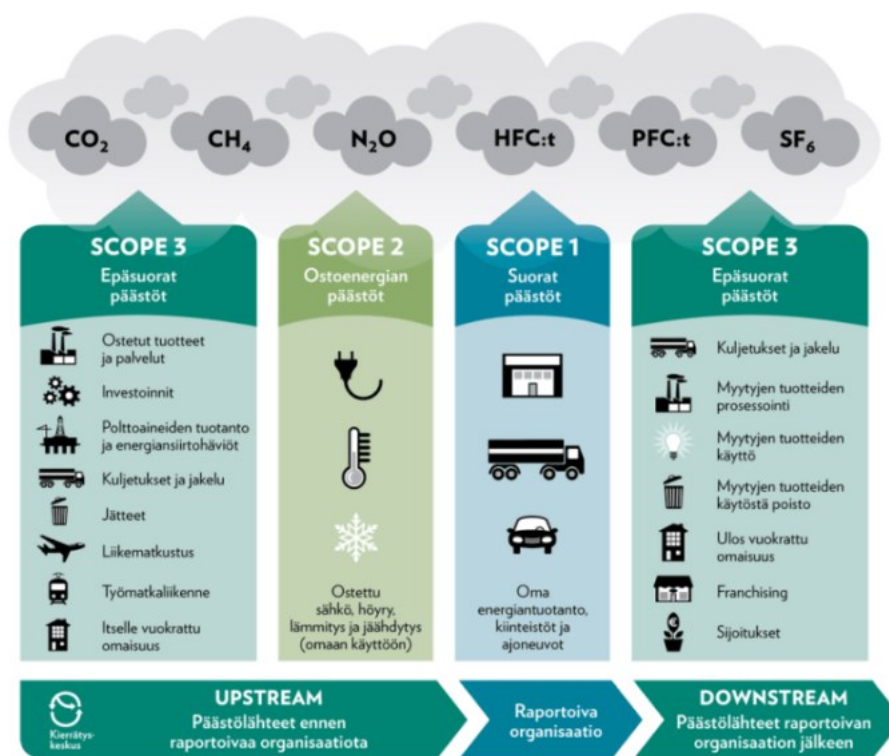
Hiilijalanjäljellä tarkoitetaan ihmisen toiminnasta aiheutuneita ilmastopäästöjä. Se voidaan määrittellä esimerkiksi yritykselle, toiminnalle tai tuotteelle. (Sitra n.d.b.) Hiilijalanjäljen laskenta voidaan näin ollen tehdä hyvin laajalle joukolle aina yksityishenkilöistä suuriin yrityksiin ja hiilijalanjäljen pienentäminen on yksi keino ilmastomuutoksen torjuntaan. Hiilijalanjälkilaskennassa selvitetään merkittävimmät päästölähteet ja toteuttamiskelpoisimmat toimenpiteet päästöjen vähentämiseksi (Sykli n.d.; Teirasvuori 2023).

Elinkaariarviointi on hiilijalanjälkilaskennan keskiössä. Esimerkiksi tuotteen kokonaishiilijalanjälki mittaa suoria ja epäsuoria kasvihuonepäästöjä, jotka liittyvät kaikkiin toimintoihin tuotteen elinkaaren aikana. Jos yritys haluaa laskea oman hiilijalanjälkensä, sen tulee ottaa huomioon kaikki toiminnot, joista aiheutuu päästöjä. Hiilijalanjäljen laskemista varten tarvitaan näin ollen tiedot muun muassa tuotteen valmistusprosessista, käytetyistä raaka-aineista, energiankulutuksesta ja kuljetuksista. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi kierrätetyt materiaalit ja energiatehokas tuotanto pienentävät tuotteen hiilijalanjälkeä. (Life Cycle Initiative n.d.; SeAMK 2023.)

Hiilijalanjäljen laskenta on osa suuryritysten raportointivelvoitetta ja velvoitteen odotetaan laajenevan myös pienempiin yrityksiin lähivuosina. Teollisuus- ja rakennusala ovat esimerkiksi aloja, joissa hiilijalanjäljen laskeminen ja raportointi ovat tärkeä osa kestävyysraportointia. Teollisuudessa on paljon alihankintateollisuutta ja riittävä kestävyysraportointi (sisältäen hiilijalanjäljen laskennan) on toimitusketjuihin pääsyn edellytys tulevaisuudessa. Rakennusalalla kiristyvät ilmastotoimet näkyvät niin ikään toimitusketjuissa vähähiilisyystavoitteiden valuessa myös rakennustuotteiden ja -materiaalien valmistajiin. Vuonna 2025 voimaan tulleet muutokset rakentamislakiin (L 897/2024) velvoittavat uudet rakentamishankkeet huomioimaan rakennuksen vähähiilisyyden. Tämä tapahtuu laatimalla hankkeesta ilmastoseelvitys. Selvityksessä tulee raportoida sekä rakennuksen hiilijalan- että hiilikädenjälki. Hiilikädenjäljellä tarkoitetaan jonkin tuotteen, prosessin tai palvelun ilmastohyötyjä. (Sweco 2024; SeAMK 2023; Sitra n.d.c.)

Organisaation tai yrityksen hiilijalanjälkiraportti laaditaan yleisesti GHG Protokolla -viitekehystä noudattaen (Silvola ym. 2024, 30). GHG Protokolla edustaa kokonaisvaltaista maailmanlaajuisia standardisoitua viitekehystä kasvihuonepäästöjen mittaamiseen ja hallintaan. Se käsittelee julkisen ja yksityisen sektorin toimintaa, arvoketjuja ja lieventäviä toimia. (European Union 2022.) GHG Protokollan mukaisesti yrityksen tai organisaation päästöt jaetaan kolmeen luokkaan (Scope 1, 2 ja 3). Scope 1 -luokkaan kuuluvat päästöt, jotka syntyvät yrityksen tai organisaation omasta

toiminnasta. Tähän luokkaan kuuluvia päästöjä voivat olla esimerkiksi organisaation omista ajoneuvoista aiheutuneet päästöt tai omien tuotantotilojen aiheuttamat päästöt. Scope 2 -luokkaan luetaan epäsuorat ostoenergiaan liittyvät päästöt esimerkiksi sähkön tuotannosta. Scope 2 -päästöihin on mahdollista vaikuttaa valitsemalla uusiutuvalle energialle tuotettua sähköä. Scope 3 -luokka pitää sisällään myytyjen tuotteiden päästöt koko arvoketjusta. Tämä tarkoittaa sekä tuotannossa tarvittujen tavaroiden ja palveluiden hankinnasta syntyneitä päästöjä että tuotteen loppukäytön aikana syntyneitä päästöjä. Scope 3 -luokka jakautuu 15 eri kategoriaan (esimerkiksi liikematkustamiseen ja logistiikkaan) ja useimmilla yrityksillä valtaosa päästöistä lukeutuu juuri tähän päästöluokkaan. (Silvola ym. 2024, 31–32; Niskala & Palmuaro 2023, 130.) Scope 1–3 -päästöluokkia on havainnollistettu kuvassa 3.

Kuva 3. Scope -päästöluokat 1, 2 ja 3 (Kestävyysohjelma 2024).

Hiilijalanjälkilaskentaa voidaan pitää kohtuullisen tunnettuna toimenpiteenä yrityksille päästöjen mittaamiseksi. Laskennan lopputuloksena yritys voi havaita toimintansa suurimmat päästöjen aiheuttajat ja kohdistaa toimenpiteensä etenkin näiden päästöjen vähentämiseen. Hiilijalanjälkilaskennan haasteena on se, että laskennan perustuksessa elinkaariarviointiin, se vaatii huomattavan paljon dataa (Life Cycle Initiative n.d.). Tämä tarkoittaa, että yritystasolla laskennan suorittaminen on huomattavasti helpompaa pienessä kuin suuressa yrityksessä. Toisaalta pienessä yrityksessä

resurssipula voi olla tekijä, joka estää hiilijalanjälkilaskennan tai kestävyysraportoinnin toteuttamisen joka tapauksessa. Hiilijalanjälkilaskennan ongelmiin kuuluu vaadittavan suuren datamäärän lisäksi laskentamallien monimutkaisuus, erityisesti epäsuorien päästöjen osalta.

3.3 Digitaaliset tuotepassit

Digitaalisella tuotepassilla tarkoitetaan fyysisen esineen digitaalista vastinetta. Tällainen vastine tarjoaa tarkkaa ja luotettavaa tietoa tuotteesta läpi tuotteen valmistus- ja kuljetushistorian. Tämä tarkoittaa, että tuotepassin avulla on mahdollista saada tietoa tuotteen arvoketjuista, esimerkiksi raaka-aineista, materiaaleista, hiilijalanjäljestä, käyttötavoista, kierrätettävyydestä ja turvallisuudesta. Vapaaehtoista dataa ovat esimerkiksi huolto- ja korjausohjeet sekä takuutiedot. Raportoitavia tietoja on mahdollista tarkastella digitaalisesti luettavan tunnisteiden, esimerkiksi QR-koodin kautta. Tuotepassien tavoitteena on ohjata yrityksiä ja kuluttajia kohti kestävämpiä valintoja ja tuotteita. (Sitra n.d.a; Elinkeinoelämän keskusliitto 2024.)

Tarve digitaalisille tuotepasseille juontaa juurensa EU:n ekosuunnitteluasetuksesta (Ecodesign for Sustainable Products Regulation 2024/1781), jolla halutaan taata EU-markkinoilla myytävien tuotteiden kestävyys (Elinkeinoelämän keskusliitto 2024). Asetuksella on suuri merkitys EU:n kiertotalouteen siirtymisen kannalta. Kiertotaloudella tarkoitetaan tuotanto- ja kulutusmallia, jonka pääasiallisena tavoitteena on pidentää tuotteiden käyttöikää niin paljon kuin mahdollista (Euroopan parlamentti 2023b). Ekosuunnitteluasetuksella pyritään parantamaan EU:n markkinoille saatettujen tuotteiden kiertokulkua, energiatehokkuutta, kierrätettävyyttä ja kestävyttä. (European Union n.d.) Ensimmäiset digitaaliset tuotepassit tulevat EU-alueella käyttöön mahdollisesti jo vuonna 2027 (Elinkeinoelämän keskusliitto 2024).

Digitaalisista tuotepasseista saatavat hyödyt liittyvät ennen kaikkea avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen. Tuotepassin avulla fyysisen esineen arvoketju aina raaka-aineista kierrätykseen on mahdollista avata kuluttajille ja yrityksille. Näin tuotteiden jäljitettävyys valmistus- ja jakeluketjussa parantuu. Lisäksi vastuullisuus- ja kestävyyskysymykset huomioon ottamalla on mahdollista erottaa markkinoilla. Tuotepassit pidentävät myös tuotteiden elinkaarta datan helpottaessa tuotteiden huoltoa, korjauksia ja kunnostusta. Datasta on lisäksi hyötyä tuotteiden elinkaaren loppupäässä materiaalien turallisessa talteenotossa ja uudelleen käytön tukemisessa. Yrityksen kumppaneiden kannalta tuotepassit voivat olla arvokkaita, sillä niiden avulla voidaan luotettavasti osoittaa, että kestävyysasiat on otettu huomioon. (Sitra n.d.a; Elinkeinoelämän keskusliitto 2024.)

Digitaalisiin tuotepasseihin liittyy kuitenkin vielä paljon avoimia kysymyksiä esimerkiksi tuotteen elinkaaren ja ylläpitoajan määrittelyn suhteen (Elinkeinoelämän keskusliitto 2024). Digitaalinen tuotepassi on myös käsitteenä uusi ja yritykset kuluttajista puhumattakaan eivät todennäköisesti ole vielä täysin tietoisia, mitä kyseisellä käsitteellä tarkoitetaan. Yritykset voivat nähdä tässä myös kilpailuedun mahdollisuuden ottamalla tuotepassit jo nyt työn alle, kun asia on vielä jokseenkin heikosti tunnettu.

3.4 Kestävän kehityksen strateginen neuvonta

Kestävällä kehityksellä tarkoitetaan maailmanlaajuisella, alueellisella ja paikallisella tasolla tapahtuvaa jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jolla tavoitellaan nykyisille ja tuleville sukupolville hyviä elämisen mahdollisuuksia. Kestävä kehitys sisältää ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen näkökulman. Ekologisella kestävyydellä tarkoitetaan biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä sekä ekosysteemien toimivuuden varmistamista. Pitkän aikavälin tavoitteena on sopeuttaa ihmisen taloudellinen ja aineellinen toiminta luonnon kestävyyskykyyn. Taloudellisella kestävyydellä tarkoitetaan yhteiskunnan keskeisten toimintojen turvaamista ilman velkaantumista tai varantojen hävittämistä. Taloudellinen kestävyys on sisällöltään laadullista ja tasapainoista kasvua. Sosiaalisella ja kulttuurisella kestävyydellä tarkoitetaan hyvinvoinnin edellytysten siirtymistä eri sukupolvien välillä. (Ympäristöministeriö n.d.a.) Kaikki kestävä kehityksen osa-alueet ovat yhteydessä toisiinsa.

Yksityinen sektori on hyvin tärkeässä roolissa kestävä kehityksen hallinnassa ja kehitykseen liittyvien haasteiden ratkaisemisessa. Esimerkiksi YK on korostanut yksityisen sektorin merkitystä kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Yritystoiminnan vaikutuksia hallitaan paitsi pakottavalla lainsäädännöllä, myös raportoinnin keinoin. Raportoinnilla on myös laajempaa yhteiskunnallista merkitystä, sillä se tarjoaa yrityksen sidosryhmille ja yhteiskunnalle laajemmin tärkeää yritysten vastuullisuuteen liittyvää tietoa. Kestävä kehityksen ulottuvuuksista raportoidaan nykyisin entistä enemmän, sillä yrityksillä on huomattavan paljon merkittäviä yhteiskunnallisia resursseja hallussaan. (Mäkelä 2021, 78–81.)

Kestävä kehityksen strateginen neuvonta sopii niille tilitoimiston asiakkaille, jotka haluavat ottaa kestävä kehityksen erityisesti huomioon liiketoiminnassaan. Neuvonta pitää sisällään jonkin verran samoja vaiheita kestävyysraportointiprosessin kanssa, esimerkiksi sidosryhmäanalyysin (Sil-

vola ym. 2024, 201). Strateginen neuvonta alkaa yrityksen tilanteen arvioinnilla ja kestävän kehityksen tavoitteiden määrittelyllä. Kun tavoitteet on määritetty, on sidosryhmäanalyysin vuoro, jossa määritetään organisaation tärkeimmät sidosryhmät ja näiden odotukset kestävän kehityksen suhteen. (Kehittämistoimisto Erinomainen 2024.) Yritysten kannalta on tärkeää seurata mahdollisia sidosryhmien odotusten muutoksista. Hyvällä tulevaisuuspolulla oleva yritys pystyy reagoimaan odotusten muutoksiin ja siirtämään ne oikealla tavalla strategiaansa. (Juutinen & Steiner 2010, 91.)

Sidosryhmäanalyysin jälkeen tehdään toimenpidesuunnitelma, jossa määritetään konkreettiset toimenpiteet ja aikataulu kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Konkreettisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi energiatehokkuuden parantaminen, hankintakäytäntöjen käyttöönotto tai yhteisöllisten ohjelmien kehittäminen. Toimenpiteistä ja edistymisestä tulee viestiä ja raportoida jatkuvasti sidosryhmille ja yhteisöille. Raportointiprosessi pitää sisällään tietoa tavoitteiden saavuttamisesta ja siinä toteutetaan sekä sisäistä että ulkoista viestintää. Näin yritys osoittaa olevansa avoin ja sitoutunut asetettuihin tavoitteisiin. (Kehittämistoimisto Erinomainen 2024; Juutinen & Steiner 2010, 189.)

Kestävän kehityksen strategian viimeisenä vaiheena on strategian edistymisen seuraaminen ja tehokkuuden säännöllinen arvioiminen. Tulosten raportointi mahdollistaa muutosten etenemisen seurannan ja se on välttämätöntä asioiden tilan arvioimiseksi ja jatkokehittämiseksi (Juutinen & Steiner 2010, 190). Strategia ei ole pysyvä, vaan sen pitäisi joustaa tarvittaessa sekä mukautua olosuhteiden niin vaatiessa. Toimenpidesuunnitelmaa ja tavoitteita on syytä päivittää tarpeen tullen. (Kehittämistoimisto Erinomainen 2024.)

3.5 Verotuksen optimointi ympäristönäkökulmasta

Yritystoiminnan ympäristölle aiheuttamia haittoja on pyritty rajoittamaan verotuksen avulla (Knuutinen 2014, 345). Vihreän siirtymän keskeisimpiin toimiin kuuluu negatiivisten ja positiivisten ympäristövaikutusten hinnoittelu (Rouvinen & Deschryvere 2024, 161). Negatiivisten ympäristövaikutusten hinnoittelulla tarkoitetaan tapoja kasvattaa päästöjen kustannuksia esimerkiksi hiiliveron muodossa. Hiiliveron hinnoittelulla kannustetaan rajoittamaan saastuttavaa toimintaa kustannusten noustessa. Hiilivero iskee erityisesti fossiilisiin polttoaineisiin, joiden kulutusta pyritään vähentämään. (Jaakkola 2024, 98, 100.) Pääministeri Petteri Orpon hallitus pyrkii kannustamaan

yrityksiä vihreään siirtymään jakamalla verohyvitystä yrityksille, jotka jättävät fossiiliset polttoaineet (Valtiovarainministeriö n.d.a). Vihreän siirtymän veropolitiikalla pyritään yhtäältä vähentämään päästöjä ja toisaalta saavuttamaan hyvän verotuksen kriteerit. Saastuttavaa tuotantoa painostetaan muuttamaan tuotantoaan. Tavoitellussa lopputuloksessa uusiutuvan energian osuus energian loppukulutuksesta olisi yli 50 prosenttia 2020-luvulla Suomessa. (Valkonen 2022, 23, 14.)

Vihreä siirtymä luo teknologiaa, jolla pyritään pääsemään irti fossiilisesta energiasta. Teknologian kehittämisessä vihreät investoinnit ovat tärkeitä. Vihreän siirtymän hankkeita ovat esimerkiksi teollisuuden kiertotalousratkaisut ja vähäpäästöiset innovaatiot, uusien teknologioiden, palveluiden ja toimintamallien käyttöönotto rakennusallalla sekä luontopohjaiset ratkaisut. (Valtiovarainministeriö n.d.b.) Petteri Orpon hallitus päätti kevään 2024 kehysriihessä ottaa käyttöön ilmasto-neutraaliin talouteen tähtäävien suurten investointien verotuen. Verohyvitys kohdistetaan investointeihin, joilla vauhditetaan puhdasta siirtymää ja fossiiliriippuvuuden vähentämistä. Esityksen tuettavat hankkeet voivat liittyä esimerkiksi uusiutuvan energian tuotantoon tai investointeihin ilmasto-neutraaliin talouteen siirtymisen kannalta olennaisten laitteistojen, keskeisten komponenttien sekä näihin liittyvien raaka-aineiden tuotantoon. Verotuki koskee kuitenkin ainoastaan suuria investointeja, investoinnin vähimmäismäärän ollessa 50 miljoonaa euroa. Tukea olisi mahdollista saada hankkeille, joiden työt aloitetaan tuen hakemisen jälkeen. Verotuki on lisäksi myönnettävä jo vuonna 2025, joten aikataulu on tiukka. (Valtiovarainministeriö 2024.)

Verotuksen optimoinnilla ympäristönäkökulmasta tarkoitetaan nimenomaan verotuksen optimointia, ei aggressiivista verosuunnittelua. Aggressiivisella verosuunnittelulla ei ole kiistatonta määritelmää. Sillä voidaan kuitenkin tarkoittaa periaatteessa laillisten järjestelyjen käyttämistä, jotka ovat kuitenkin ristiriidassa lain perimmäisen tarkoituksen kanssa. Aggressiivisella verosuunnittelulla voidaan myös tarkoittaa keinotekoisien toimintojen tai rakenteiden käyttämistä ja verojärjestelmien hyväksikäyttöä, mikä johtaa valtioiden verosääntöjen heikkenemiseen ja verotulojen menettämiseen. (Valtiovarainministeriö 2014.)

Vihreään siirtymään kuuluva verotus jakaantuu ympäristöä saastuttavan toiminnan verotukseen ja vihreiden investointien verotukseen. Tilitoimiston tarjotessa asiakasyrityksilleen verotuksen optimointia ympäristönäkökulmasta, painopisteen tulisi olla ympäristöä saastuttavan toiminnan verotuksessa. Vihreiden investointien verotuki koskee ainakin toistaiseksi ainoastaan vähintään 50 miljoonan euron investointeja (Valtiovarainministeriö 2024). Tämä tarkoittaa, että tilitoimiston asiakkaat tuskin ovat oikeutettuja edellä mainittuun verotukseen investoinneilta vaadittavan suu-

ren pääoman vuoksi. Pk-yritysten näkökulmasta saastuttavaan toimintaan liittyvä verotuksen optimointi olisi relevantimpi vaihtoehto. Nykyisen hallituksen tavoitteena on kannustaa yrityksiä vihreään siirtymään jakamalla verohyvityksiä fossiiliset polttoaineet jättäville yrityksille (Valtiovarainministeriö n.d.a).

Vihreään siirtymään liittyvä verotuksen regulaatio on viime kädessä valtioneuvoston käsissä. Tämä tarkoittaa, että kotimainen verosääntely voi vaihdella kulloisenkin hallituksen painopisteiden mukaan. Tilitoimiston kannattaa huomioida tämä tarjotessaan verotuksen optimointia ympäristönäkökulmasta -palvelua asiakkailleen. Kuitenkin lähes kaikki eduskuntapuolueet ovat sitoutuneet noudattamaan kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, jolloin myös vihreään siirtymään kuuluva verosääntely on suurella todennäköisyydellä jatkossakin voimassa. Tätä näkökulmaa puoltaa myös se, että Suomi Euroopan unionin jäsenmaana on sitoutunut vähentämään kasvihuonepäästöjään (Euroopan parlamentti 2023a).

3.6 Ympäristöystävälliset hankintakonsultoinnit

Ympäristöystävällisillä hankintakonsultoinneilla tilitoimisto auttaa asiakkaitaan valitsemaan ympäristön kannalta kestäviä tuotteita. Konsultoinnissa otetaan huomioon muun muassa kiertotalouden ja kestävä kehityksen vaatimukset. Kun tilitoimisto tarjoaa konsultointiapua, se huomioi hankinnoista aiheutuvat välittömät ja välilliset vaikutukset ympäristöön. Konsultoinnissa otetaan huomioon koko hankittavien tuotteiden elinkaaren aikainen energian ja materiaalien käyttö sekä käytöstä syntyvien kasvihuonepäästöjen määrä. (Motiva n.d.) Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi toimitusketjujen vähäpäästöisyyteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Nykyään on tyypillistä, että monet valmistajat käyttävät pakkauksissaan merkintöjä, joissa mainostetaan tuotteiden ekologista kestävyyttä vailla minkäänlaista totuus pohjaa (Työ- ja elinkeinoministeriö 2022b, 68). Tällaista tuotteiden valheellista ympäristöystävällisyyden mainostamista kutsutaan viherpesuksi. (Euroopan parlamentti 2024). Tilitoimiston on syytä kiinnittää huomioita konsultoitavien tuotteiden todelliseen ekologisuuteen, jottei se suosittele asiakkaille tuotteita, jotka ovat todellisuudessa kaikkea muuta kuin ympäristön kannalta kestäviä. Tilitoimisto voi ympäristöystävällisiä hankintakonsultointeja tarjotessaan myös selvittää asiakkaan pyynnöstä, millaisia todisteita jonkin tuotteen ympäristöystävällisyydestä on olemassa.

3.7 Vihreiden investointien rahoitusneuvonta

Pankit ottavat vastuullisuuden yhä suuremmissa määrin huomioon rahoitusta myöntäessään. Tämä tarkoittaa, että ilmasto- ja ympäristöriskeillä on vaikutusta pankkien luotonmyöntöön ja hinnoitteluun. ESG-tekijöiden integrointi on jo vakiintunut toimintatapa kansainvälisillä edelläkävijäpankeilla, mutta regulaation ja pankkivalvonnan kehittyessä aihe on tullut ajankohtaiseksi alalla laajemminkin. Pankkien omasta taseesta myönnettävät kestävät rahoitusinstrumentit, kuten vihreät lainat ovat kasvattaneet jatkuvasti suosiotaan. Vihreä laina tarkoittaa lainaa, jossa rahoitettava kohde täyttää tietyt ympäristökriteerit ja on tyypillisesti markkinaehtoista lainaa edullisempi. Ilmastonmuutos on tällä hetkellä vahvasti kestävästä rahoitusta tukeva trendi. Rahoitettavilta kohteilta edellytetään jatkossa selkeää suunnitelmaa hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi sekä luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä päästöjen raportoinnissa. Kestävyyksivaatimusten yleistymisestä johtuen yritysten on pystyttävä rahoitusta hakiessaan esittämään liiketoimintasuunnitelman ja perinteisen taloudellisen tiedon rinnalla myös kestävästä siirtymän suunnitelma. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2022a, 15–16, 18.)

Pariisissa vuonna 2015 laadittu ilmastopöytäkirja, EU:n hiilineutraaliustavoite ja Suomen kansallinen hiilineutraaliustavoite ajavat finanssisektoria kohti hiilineutraaliutta. Tämä tarkoittaa, että useat Suomessa toimivat pankit ovat asettaneet omalle toiminnalleen hiilineutraaliustavoitteita. Pankkien hiilineutraaliustavoitteisiin liittyvä keskeinen toimenpide on vähentää merkittävästi tai lopettaa kokonaan hiili-intensiivisten kohteiden rahoittaminen. Esimerkiksi Nordea tarjoaa alhaisempaa korkoa pk-yrityksille ympäristö- ja ilmastoystävällisiä hankkeita varten nostetuista lainoista. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2022a, 22–24.)

Kestävässä kehityksessä ovat pankkien lisäksi sitoutuneet useat sijoittajat laajalla rintamalla (Työ- ja elinkeinoministeriö 2022a, 25). Sijoittaminen on toimintaa, jossa kauppaa käymällä tai erilaisia omaisuuslajeja ja rahoitusinstrumentteja hallussa pitämällä tehdään tuottoa. Sijoittaja kerryttää pääomaa tiedostaen toimintaan sisältyvän riskin pääoman osittaisesta tai kokonaisesta menettämisestä. Vastuullisella sijoittamisella tarkoitetaan sijoituspäätöksiä, joissa huomioidaan ympäristö, sosiaaliset näkökulmat ja hallintotapa-asiat. (Hyrskke, Lönnroth, Savilaakso & Sievänen 2020, 17–22.) Vastuullisen sijoittamisen suosio on kasvanut merkittävästi muun muassa ilmastonmuutoksesta johtuen. Esimerkiksi vihreät joukkovelkakirjat ovat suosittuja sijoituskohteita vähähiilisyysvaatimusten takia. (Puttonen & Puttonen, 2021, 23–24.) Pääomasijoittajat näkevät vihreän siirtymän kilpailuetuna ja siihen pyritään panostamaan. Monien toimijoiden ollessa Suomessa

pieniä, alalla korostuu tiedon jakaminen toimijoiden kesken. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2022a, 27.)

Tilitoimiston tarjotessa vihreiden investointien rahoitusneuvontaa, se auttaa yrityksiä ja sijoittajia kestävien rahoituspäätösten kanssa. Neuvonta voi pitää sisällään kestäviin rahoitusratkaisuihin liittyvää neuvontaa, kuten vihreitä lainoja, mutta myös vastuulliseen sijoittamiseen liittyvää neuvontaa. Tilitoimiston tarjoama tuki on arvokasta, sillä se voi edesauttaa asiakasta hyödyntämään esimerkiksi vihreää lainarahoitusta tehokkaasti. Vihreisiin lainoihin ja vastuulliseen sijoittamiseen liittyvä sääntely on usein EU-lähtöistä ja tilitoimiston tarjoama neuvonta voi myös helpottaa asiakkaiden ymmärrystä EU-tasoisesta sääntelystä. EU on esimerkiksi luonut yhteiset säännöt kestäväälle rahoitukselle ja kesäkuussa 2020 laadittu taksonomia-asetus (A 2020/852) määrittää, mitkä sijoituskohteet ovat ympäristön kannalta kestäviä. (Euroopan parlamentti 2023a.)

4 Työn toteutus

Opinnäytetyö toteutettiin kehittämistehtävänä. Opinnäytetyössä selvitettiin määrällistä ja laadullista tutkimusta hyödyntäen, mitkä hypoteettisista tilitoimiston tarjoamista vihreistä taloushallinnon palveluista olisivat sellaisia, jotka herättäisivät kiinnostusta asiakasyritysten keskuudessa. Työn tarkoituksena oli tuottaa toimeksiantajalle kehittämissuhteita, joita hyödyntämällä se pystyy kehittämään palvelutarjontaansa. Opinnäytetyö on saavuttanut tarkoituksensa, jos toimeksiantaja palvelutarjontaansa kehittämällä saavuttaa kilpailuetua muihin tilitoimistoihin nähden. Opinnäytetyön tavoitteet liittyvät tietoisuuden lisäämiseen. Aiheen ollessa vielä vieras tilitoimistojen keskuudessa, opinnäytetyöllä tavoitellaan ympäristövastuullisuuteen liittyvän tietoisuuden lisäämistä. Työn painopisteen ollessa tilitoimiston asiakkaille tarjoamissa palveluissa, kohderyhmää (asiakkaita) pyritään rohkaisemaan ympäristövastuullisten palvelujen hyödyntämiseen korostamalla ympäristövastuullisuuden merkitystä. Työstä saatavat tulokset voivat edistää vihreää siirtymää yksittäisen tilitoimiston lisäksi laajemmin koko alalla.

4.1 Toimeksiantajan esittely

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Puuking Oy, joka on osa laajempaa valtakunnallista Talousverkko -tilitoimistoketjua. Puuking on vuonna 2020 perustettu yrittäjän tilitoimisto, jossa lähtökohtana ovat asiakkaan tarpeet. Puukingin palvelut koostuvat tilitoimistolle tyypillisistä taloushallinnon palveluista pitäen sisällään muun muassa tulos- ja taseraportointia sekä tilinpäätösten laatimista. Puukingin tarjoamat palvelut räätälöidään aina asiakaskohtaisesti ja tarjottava palvelukokonaisuus määräytyy muun muassa asiakasyrityksen koon perusteella. (Puuking n.d.b.)

Puukingin toimintaa ohjaavia arvoja ovat muun muassa henkilökohtainen asiakaspalvelu sekä laadukas työ. Käytettävät ohjelmistot ovat nykyaikaisia korostaen sähköistä kirjanpitoa. Myös asiakkaille suositellaan kirjanpidon hoitamista sähköisesti muun muassa ajankäytöllisistä syistä. Paperinenkin kirjanpito on toki mahdollista asiakkaan niin halutessa. (Puuking n.d.b.)

4.2 Kehittämistehtävä

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena kehittämistehtävänä. Toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyy käytännön toteutus, teoria sekä toteutuksen raportointi opinnäytetyön toimeksiantajan ja kohderyhmän määrittäessä toteutustavan. Toiminnallinen opinnäytetyö on käytännönläheinen ja työelämälähtöinen tutkimuksellista otetta unohtamatta. Tarkoituksena on saattaa opittu ja tutkittu tieto ohjeistettavaan muotoon. Onnistunut toiminnallinen opinnäytetyö ohjeistaa, opastaa, järjestää ja järjeistää käytännön toimintaa. Lopputuloksena on tuotos, jolla pyritään helpottamaan tiedon konkreettista käyttöönottoa. Tällainen tuotos voi käytännössä tarkoittaa esimerkiksi ammatilliseen käytäntöön suunnattua ohjeistusta. Toiminnallinen opinnäytetyö on toimiva keino opinnäytetyön tekemiseen opiskelijoille, jotka suosivat projektimuotoista työskentelyä. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9–10; Saastamoinen, Vähä, Ypyä, Alahuhta & Päätaalo 2018.)

Toiminnallisen opinnäytetyön perimmäisenä tavoitteena on usein tutkittavan asian kehittäminen. Siksi toiminnallisen opinnäytetyön synonyymina käytetään kehittämistyötä. Kehittämisellä tarkoitetaan sellaista konkreettista toimintaa, jolla tähdätään jonkin selkeästi määritellyn tavoitteen saavuttamiseen. Tavoitteena on tehostaa jo voimassa olevia toimintatapoja tai luoda kokonaan uusia. Ero tutkimukselliseen opinnäytetyöhön tulee siinä, että kehittämistyön painottaessa konkreettisia toimenpiteitä, tutkimuksellisessa opinnäytetyössä painopisteenä on teoreettisen tiedon analysointi ja ilmiön selittäminen taustatekijöihin vedoten. Kehittämisessä sovelletaan tutkimuksen tietoa. Tutkimuksellista opinnäytetyötä voidaan pitää siis huomattavasti enemmän teoriapainotteisena kuin konkreettisia toimenpiteitä tarjoavaa kehittämistyötä. (Toikko & Rantanen 2009, 14, 16, 19.)

Kehittämistehtävässä voidaan kehittää tutkimuksen kohteen toimintatapaa tai -rakennetta. Toimintatapaa kehittäessä kehittäminen voi suuntautua esimerkiksi yhden työntekijän kehittämiseen tai se voi vastaavasti tarkoittaa vaikka koko organisaation yhteisen toimintatavan kehittämistä. Kehittämistä voidaan luonnehtia käytännöllisenä asioiden korjaamisena, parantamisena ja edistämisenä. Se voi pitää sisällään sekä uusien ideoiden keksimistä että niiden levittämistä ja vakiinnuttamista. Kehittämisen tavoitteena on myös uuden taidon ja tiedon siirto, sillä kehittämisen onnistuessa toimintamalleja leviää mahdollisesti laajemmin muidenkin organisaatioiden ja toimijoiden hyödynnettäväksi. (Toikko & Rantanen 2009, 14, 16.)

Kehittämistehtävä voidaan jakaa viiteen eri vaiheeseen, joista ensimmäinen on toiminnan lähtökohtien määrittely. Toimintaa aloitettaessa on vastattava kysymykseen, miksi kehittämistehtävä

on tärkeä juuri nyt? Lähtökohtana voi olla joko nykytilanteen ongelma tai tulevaisuuden ihannekuva (visio). Ongelmat toimivat kehittämistehtävän sytykkeinä ja visioilla motivoidaan ihmisiä toimimaan. Onnistunut kehittämistehtävä rakentuu molempien, sekä ongelmien että visioiden vaaraan. Kehittämistehtävässä siirrytään lähtökohtien määrittämisen jälkeen organisointivaiheeseen, jossa työtä suunnitellaan ja valmistellaan käytännön tasolla. Tässä vaiheessa kehittämisen tavoite ja kohde määritellään mahdollisimman konkreettisella tavalla. Tämä tarkoittaa esimerkiksi kehittämistoimintaan osallistuvien toimijoiden määrittelyä. Tavoitteena voidaan pitää sitä, että kaikki kyseiseen kehittämiseen liittyvät tahot osallistuvat toimintaan tavalla tai toisella. (Toikko & Rantanen 2009, 57–58.)

Kun kehittämistehtävää lähdetään toteuttamaan, on ensisijaisen tärkeää pyrkiä ensisijaistamaan asioita, sillä kaikkea mahdollista ei ole järkevää tai edes mahdollista toteuttaa. Toteutusvaiheessa on myös mahdollista tarkentaa tehtävän ideointia. Konkreettinen kehittämistoiminta aloitetaan ideoinnin ja priorisoinnin jälkeen. Toteutusvaiheen jälkeen on aika arvioida tehtyä toimintaa. Tässä vaiheessa pyritään analysoimaan kehittämisen onnistumista ja tarkoituksen saavuttamista. Arviointivaiheessa kehittämisen perustelua, organisointia ja toteutusta puntaroidaan. Onnistunut arviointi on sellainen, joka tuottaa kehitettävästä asiasta tietoa. Viimeisenä kehittämistehtävän vaiheena on tulosten levittäminen. Levittäminen voi käytännössä tarkoittaa esimerkiksi kehitettävän asian tuotteistamista. (Toikko & Rantanen 2009, 60–62.)

Vaikka opinnäytetyö toteutetaan kehittämistehtävänä, aineiston keräämiseen ja käsittelyyn sisältyy myös tutkimuksellisia elementtejä. Kehittämistehtävästä saatava tieto on luonteeltaan käytännönläheistä ja työelämälähtöistä. Tiedontuotannolla pyritään vastaamaan erilaisiin tehtäviin sekä tavoitellaan toimijoiden omaa oppimista ja toiminnan kehittämistä. Tiedon tuotanto on tärkeää kehittämishankkeelle myös siitä syystä, että tiedon tuottaminen ja toiminnan suuntaaminen liittyvät tiiviisti toisiinsa kehittämisprosessissa. Kehittämistoiminnan metodinen ydin rakentuu toimijoiden osallistumisesta, kehittämisprosessista ja tiedontuotannosta. Näkökulmat määrittävät käsitystä kehittämis toiminnasta, vaikka ovatkin toisistaan poikkeavia. (Toikko & Rantanen 2009, 10, 113–114.)

4.3 Aineistonkeruumenetelmät

Opinnäytetyön aineiston kerääminen on mahdollista tehdä laadullisena tutkimuksena, tilastollisena tutkimuksena tai hyödyntäen molempia menetelmiä. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään

saavuttamaan tuloksia ilman tilastollisia menetelmiä tai muita määrällisiä keinoja. Laadulliselle tutkimukselle ominaisia piirteitä ovat muun muassa tutkimuksen suorittamiselle varattu aito ympäristö, aineiston kerääminen tutkittavilta vuorovaikutussuhteessa, monilähteinen tutkimusaineisto ja kokonaisvaltaisen ymmärryksen tavoittelu koskien tutkittavaa ilmiötä. Laadullisella tutkimuksella tavoitellaan tutkittavan ilmiön syvällistä ymmärtämistä. Tämä toteutetaan keräämällä aineistoa niin paljon, että tutkija ymmärtää ilmiön ja tutkimusongelma ratkeaa. Laadullinen tutkimus voidaan toteuttaa esimerkiksi haastattelututkimuksena. (Kananen 2017, 34–35, 88.)

Haastattelu tarkoittaa vuorovaikutustilannetta, jossa yksi tai useampi haastattelija esittää yhdelle tai useammalle haastateltavalle kysymyksiä tarkoituksena tiedon saaminen johonkin haluttuun kysymykseen. Haastattelu on hyvin tärkeä laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmä. Lähtökohtaisesti kyseessä on joustava tiedonkeruumenetelmä, joka on mahdollista suorittaa monella eri tavalla. Haastattelumuodot voidaan karkeasti jakaa kolmeen eri kategoriaan, jotka ovat strukturoitu, puolistrukturoitu ja strukturoimaton haastattelu. Strukturoidulla haastattelulla tarkoitetaan usein kyselyä, joten se on enemmänkin määrällisen kuin laadullisen tutkimuksen menetelmä. Strukturoimattomalla haastattelulla tarkoitetaan huomattavasti vapaammin etenevää haastattelua, jossa kysymyksiä ei ole määritelty ennakkoon yhtä tarkasti kuin strukturoidussa haastattelussa. (Kananen 2015, 143–145.) Haastattelu on mahdollista toteuttaa joko ryhmä- tai yksilöhaastatteluna. Ryhmähaastattelussa paikalla on samanaikaisesti useita haastateltavia ja tavoitteena on ryhmäkeskustelu tutkijan haluamasta aiheesta tai teemoista. Ryhmähaastattelu on mahdollista toteuttaa yksilöhaastattelun sijasta. (Eskola & Suoranta 1998, 94.)

Toisin kuin laadullinen tutkimus, tilastollinen tutkimus perustuu lukuihin sanojen ja lauseiden sijaan (Kananen 2017, 35). Tilastollisen tutkimuksen käyttäminen vaatii tutkittavan ilmiön etukäteistä tuntemista, eli ilmiön taustalla tulee olla voimassa olevia teorioita ja vahva esiymmärrys ilmiöstä. Näihin tiedossa oleviin teorioihin ja esiymmärrykseen pohjautuvat tutkimusta ohjaavat tutkimuskysymykset. Määrällisen tutkimuksen yleisin aineistonkeruumenetelmä on kysely, joka tarkoittaa joukkoa standardoituja kysymyksiä, jotka kysytään etukäteen määritellyltä vastaajajoukolta. Kysely voi muodostua joko avoimista tai strukturoiduista kysymyksistä. Kysely on haastatteluun verrattuna huomattavasti teoriapainotteisempaa, sillä sen taustalle tarvitaan teorioita, joista kysymykset johdetaan. Kysely on myös huomattavasti edullisempi kuin haastattelu ja sillä voidaan helposti saavuttaa suuri joukko vastaajia. Vaarana on kuitenkin alhainen vastausprosentti tai virheet kysymyksissä, joita ei voida enää tiedonkeruuvaiheessa korjata. (Kananen 2015, 73, 202, 204.)

4.4 Työn luotettavuus

Opinnäytetyöstä saatavien tulosten pitää olla totuudenmukaisia ja luotettavia. Tieteellisen työn luotettavuutta tarkastellaan pääasiassa validiteetin ja reliabiliteetin avulla. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimustulosten pysyvyyttä. Tämä tarkoittaa sitä, että jos tutkimus toistetaan uudelleen, saadaan samat tulokset. Työn validiteetti (pätevyys) tarkoittaa puolestaan sitä, että tutkimuksessa on keskitytty tutkimuksen kannalta oikeisiin asioihin. (Kananen 2015, 342–343.)

Kvantitatiivisen tutkimuksen tärkeimpänä luotettavuuden mittarina pidetään yleistettävyyttä (ulkoista validiteettia). Ulkoisella validiteetilla kuvataan sitä, kuinka hyvin tutkimuksesta saadut tulokset pitävät paikkansa käytännössä ja populaatiossa. Ulkoinen validiteetti mittaa, kuinka hyvin tutkimuksesta saadut tulokset toistuvat vastaavissa ilmiöissä myös tutkimuksen ulkopuolella. Toisin sanoen kuinka yleistettäviä saadut tulokset ovat. Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuuden mittaaminen eroaa kvantitatiivisesta tutkimuksesta, eikä kvantitatiivisen tutkimuksen reliabiliteetti- ja validiteettikäsitteitä voida soveltaa sellaisenaan kvalitatiivisessa tutkimuksessa. (Kananen 2015, 345, 347, 352.)

Tutkittavaan ilmiöön voidaan hakea ymmärrystä monesta näkökulmasta, esimerkiksi hyödyntämällä erilaisia aineistonkeruumenetelmiä. Tällaista useiden menetelmien käyttöä kutsutaan menetelmätriangulaatioksi ja sitä voidaan käyttää esimerkiksi luotettavuuden varmistamiseksi. Yksi esimerkki menetelmätriangulaatiosta on kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimusotteen yhdistäminen. Tällöin kvalitatiivinen tutkimus auttaa ilmiön hahmottamisessa ja luo esiymmärrystä kvantitatiiviselle tutkimukselle, joka puolestaan edellyttää ilmiön ja muuttujien tarkkaa tuntemusta. (Kananen 2015, 358, 360.)

4.5 Toimeksiannon kuvaus

Opinnäytetyöprosessi alkoi aiheen määrittelyllä. Vihreä siirtymä on aiheena opinnäytetyön tekijää kiinnostava, joten se oli luonnollinen valinta opinnäytetyön aiheeksi. Aiheen valinnan jälkeen työn tekijä lähti kartoittamaan mahdollisia toimeksiantajia. Toimeksiantajaksi pyrittiin löytämään taloushallinnon alalla toimiva yritys ja tavoitteessa onnistuttiin, sillä toimeksiantajaksi valikoitui lopulta tilitoimisto Puuking Oy. Toimeksiantajan selvittyä opinnäytetyön aihetta ryhdyttiin rajaamaan ja määrittelemään konkreettisesti mitä opinnäytetyössä selvitetään ja millaisia toimenpiteitä opinnäytetyöprosessi pitää sisällään. Aihealueen rajaaminen ja opinnäytetyötä ohjanneiden

kysymysten määrittely olivat elintärkeitä askeleita opinnäytetyön pätevyiden kannalta. Opinnäytetyön aiheeksi valikoitui vihreä siirtymä tilitoimistossa koskien erityisesti tilitoimiston asiakkaille tarjottavia palveluita.

Aiheen määriteltyään opinnäytetyön tekijä ryhtyi suunnittelemaan empiiristä tutkimusta. Tutkimusmenetelmiksi valikoituivat tilitoimiston asiakkaille kohdistetut puolistrukturoitu kysely sekä haastattelu. Aineistonkeruumenetelminä haluttiin hyödyntää sekä laadullista että määrällistä tutkimusta ennen kaikkea monipuolisuuden takia. Kysely oli helppo lähettää ja kohdentaa laajalle vastaajajoukolle, kun taas haastattelu mahdollisti syvällisempää keskustelua aiheesta. Kysely tuotti opinnäytetyön tekijälle ja toimeksiantajalle kvantitatiivista dataa, kun taas haastattelusta saatiin enemmän laadullisia näkökulmia, kuten perusteluja vastaajien näkemyksille. Menetelmätriangulaatiota käyttämällä vahvistettiin myös opinnäytetyön luotettavuutta ja varmistettiin, ettei saatu tietoa ainoastaan yhteen lähestymistapaan.

Puukingin asiakasyrityksille lähetetty kyselylomake laadittiin yhdessä toimeksiantajan kanssa ja kyselystä muodostettiin puolistrukturoitu. Kysymyksiä ei asetettu pakollisiksi, jotta vastaaminen tapahtuisi vapaaehtoisesti ilman painostuksen tunnetta. Noin 75 prosenttia kysymyksistä oli suljettuja monivalintakysymyksiä ja 25 prosenttia avoimia kysymyksiä. Kyselyn ensimmäinen sivu piti sisällään taustakysymyksiä koskien muun muassa asiakasyritysten vuotuista liikevaihtoa ja toimialaa. Toisella sivulla asiakkailta kysyttiin muun muassa kiinnostusta hypoteettisista Puukingin tarjoamista vihreistä taloushallinnon palveluista. Tämä sivu muodostui kyselyn kannalta kaikkein keskeisimmäksi, sillä se muodosti pohjan opinnäytetyön teoriaosuudelle, ja sivulta saadut vastaukset olivat toimeksiantajan näkökulmasta kaikkein merkityksellisimpiä. Saaduista tuloksista on nähtävillä, millainen asiakkaiden kiinnostus vihreitä taloushallinnon palveluja kohtaan on yleisesti ja mitkä tietyt palvelut herättivät kaikkein eniten kiinnostusta. Kyselyn kolmannella sivulla kysyttiin tilitoimiston asiakkaiden asenteista ympäristövastuullisia talouspalveluja kohtaan sekä sitä, vaikuttaako yrityksen mielestä mahdollinen tilitoimiston tarjoamien ympäristövastuullisten palvelujen hyödyntäminen yhtä lailla sekä asiakasyrityksen imagoon että liikevaihtoon. Viimeisellä sivulla oli ainoastaan avoimia kysymyksiä, joiden tarkoituksena oli tuoda kehittämisideoita toimeksiantajalle. Kysely toteutettiin Webropolissa ja siihen oli mahdollista vastata noin kahden viikon ajan joulukuussa 2024.

Kyselytutkimuksen tulokset siirrettiin Webropolista PSPP-ohjelmistoon, jossa jokaisen strukturoidun kysymyksen vastausjakaumasta muodostettiin yksisuuntaiset frekvenssitaulukot. Frekvenssitaulukoiden lisäksi opinnäytetyön tekijä muodosti hypoteettisten ympäristövastuullisten

palvelujen kiinnostusta mittaavan kysymyksen ja kaikkien kyselyn taustakysymysten vastausjakaumista pylväsdiagrammit Excelissä. Tilitoimiston asiakkaiden asenteita, imagoa ja liikevaihtoa mitanneesta kysymysmatriisista muodostettiin ositettu pylväsdiagrammi niin ikään Excelissä. Opinnäytetyön kvantitatiivinen osio piti edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi sisällään riippuvuustarkastelua ristiintaulukoinnin ja kontigenssikertoimien muodossa. Riippuvuustarkastelu suoritettiin PSPP:ssä.

Opinnäytetyön laadullisen tutkimuksen menetelmäksi valittiin lopulta fokusryhmähaastattelu, joka nauhoitettiin osallistujien luvalla. Nauhoite litteroitiin osittain keskittyen ryhmäkeskustelun tavoitteiden kannalta merkityksellisiin keskustelunosiin. Epäolennaiset ja aiheen ulkopuoliset keskustelunosat rajattiin analyysin ulkopuolelle. Työn tekijän alkuperäisenä suunnitelmana oli toteuttaa haastattelu teemahaastatteluna noin viidelle Puukingin asiakasyrityksen edustajalle kullekin erillisinä ajankohtina. Toimeksiantajan toiveesta haastattelumuoto muuttui kuitenkin fokusryhmähaastatteluksi. Tämä mahdollisti toimeksiantajan läsnäolon haastattelutilanteessa sekä keskustelun muodostumisen asianosaisten kesken. Keskustelu järjestettiin helmikuussa 2025 Sokos Hotel Valjuksen tiloissa. Laadullisen tutkimuksen analysoinnissa kiinnitettiin huomiota esiin nousseisiin palveluihin, saatujen tulosten yhteyteen määrällisen tutkimuksen tulosten kanssa sekä laadullisen tutkimuksen ja teoreettisen viitekehyksen väliseen yhteyteen.

Opinnäytetyön reliabiliteetin kannalta keskeistä oli tutkimusmenetelmien ja toteutuksen huolellinen dokumentointi, jotta työn empiirinen osio olisi tarvittaessa toistettavissa. Työn tulokset analysoituaan tekijä laati niistä yhteenvedon ja sijoitti opinnäytetyön kirjalliseen raporttiin. Raportin empiirinen osio pitää sisällään saadut tulokset ja opinnäytetyön tekijän laatimat ympäristö vastuullisiin palveluihin liittyvät kehittämissuositukset toimeksiantajalle. Toimeksiannon viimeiset vaiheet pitivät sisällään kirjallisen raportin viimeistelyn ja valmiin työn suullisen esityksen.

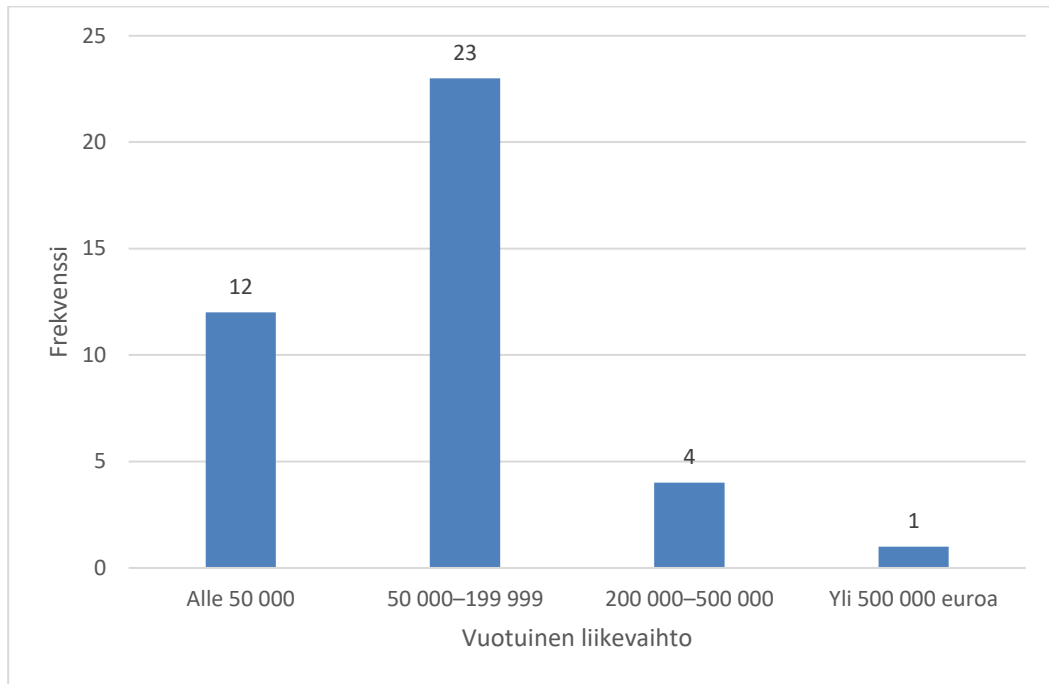
5 Tulokset ja tulkinta

Opinnäytetyön tarkoituksena on antaa toimeksiantaja Puuking Oy:lle kehittämisehdotuksia koskien sen mahdollisesti tulevaisuudessa tarjoamia vihreitä taloushallinnon palveluja. Suosituksilla tavoitellaan kilpailuedun saavuttamista toimeksiantajalle. Työn yleisenä tavoitteena on ympäristövastuullisuuden ja vihreisiin taloushallinnon palveluihin liittyvän tietoisuuden lisääminen toimeksiantajalle ja toimeksiantajan asiakkaille.

Kehittämistehtävän aineistonkeruumenetelminä käytettiin tilitoimiston asiakkaille suunnattua puolistrukturoitua kyselyä sekä fokusryhmähaastattelua. Puolistrukturoitu kysely lähetettiin yhteensä 200 tilitoimiston asiakasyritykselle. Vastauksia saatiin yhteensä 40, joten vastausprosentiksi muodostui 20. Toimeksiantaja Puuking Oy:n järjestämään ryhmäkeskusteluun saapui kolme tilitoimiston asiakasyritystä. Opinnäytetyön tuloksia tarkasteltaessa on hyvä huomata, että tutkimukseen ei osallistunut suuryrityksiä, joita kestävyysraportointi lähtökohtaisesti koskee lakisääteisesti enemmän kuin mikroyrityksiä (Silvola ym. 2024, 11–12).

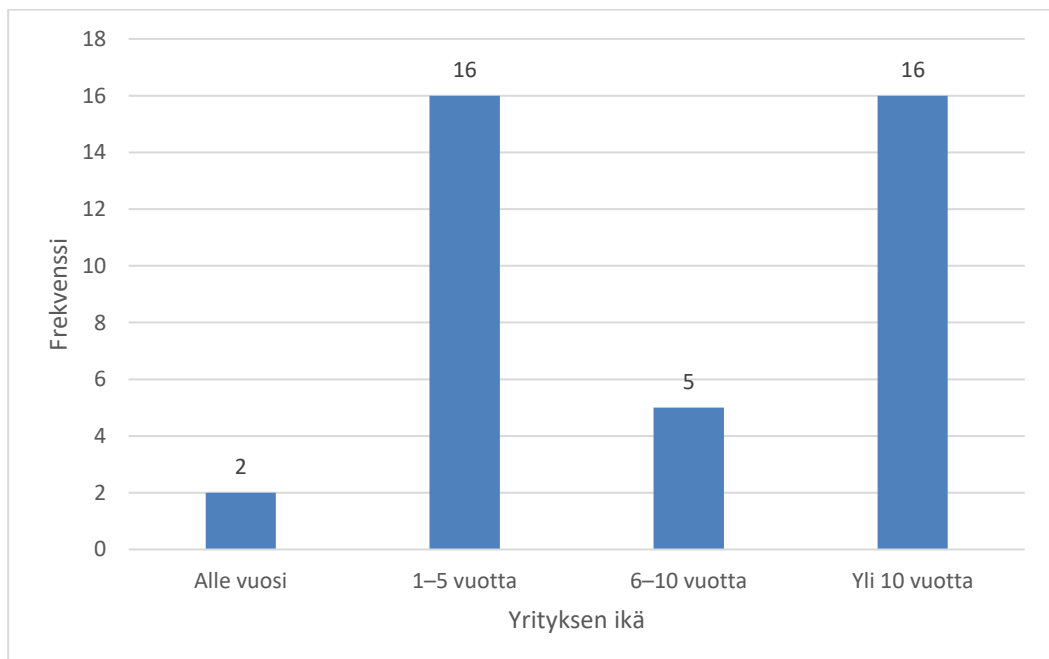
5.1 Puolistrukturoitu kysely

Kyselyn ensimmäiset neljä kysymystä olivat taustakysymyksiä, joilla kartoitettiin muun muassa Puuking Oy:n asiakasyritysten liikevaihtoa ja toimialaa. Kaksitoista kyselyyn vastanneesta yrityksestä ilmoitti vuotuiseksi liikevaihdokseen alle 50 000 euroa. 23 yrityksen vuotuinen liikevaihto sijoittuu 50 000 ja 199 999 euron väliin ja lopuilla viidellä yrityksellä liikevaihto on 200 000 euroa tai enemmän. Ainoastaan yksi yritys ilmoitti liikevaihdokseen yli 500 000 euroa vuodessa. Kuvassa 4 on havainnollistettu kyselyyn vastanneiden yritysten vuotuinen liikevaihto pylväsdiagrammin muodossa.

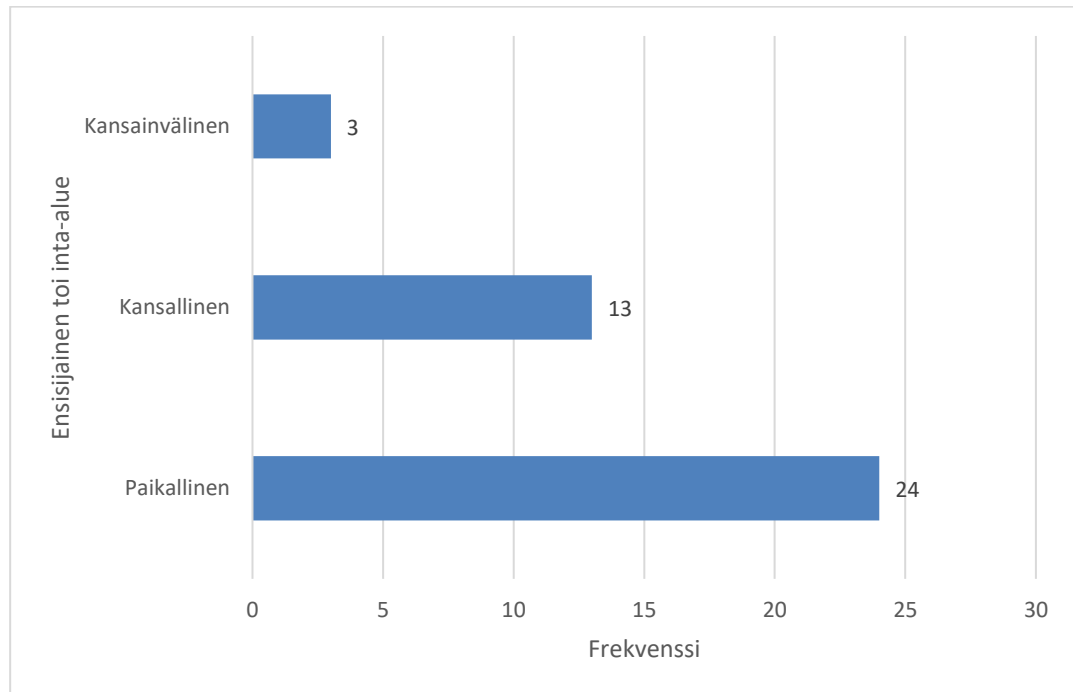
Kuva 4. Kyselyyn vastanneiden yritysten vuotuinen liikevaihto (n = 40)

Kyselyyn vastanneista yrityksistä kaksi ilmoitti iäkseen alle vuoden, kuusitoista 1–5 vuotta, viisi 6–10 vuotta ja kuusitoista yli 10 vuotta. Kuvassa 5 on havainnollistettu kyselyyn vastanneiden yritysten ikäjakaumaa.

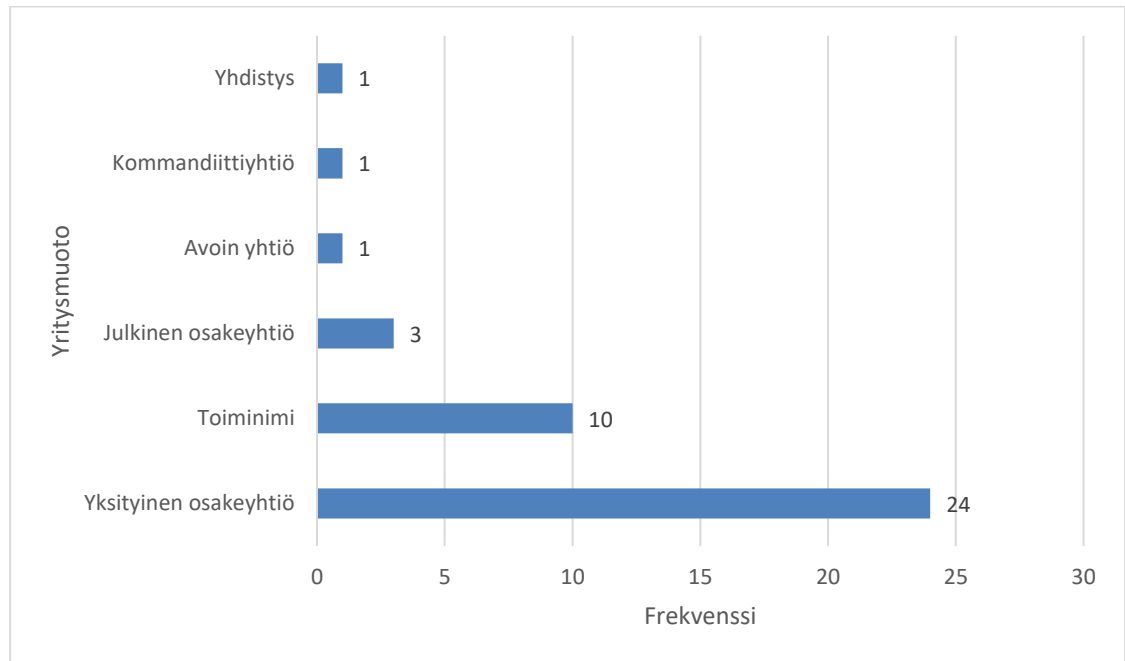
Kuva 5. Kyselyyn vastanneiden yritysten ikä (n = 39)

Kyselyyn vastanneet yritykset olivat pääosin kotimaisia. Kolme kyselyyn vastannutta asiakasyritystä ilmoitti liiketoimintansa olevan kansainvälistä. Kuvassa 6 on havainnollistettu kyselyyn vastanneiden yritysten toiminta-alueita.

Kuva 6. Kyselyyn vastanneiden yritysten ensisijainen toiminta-alue (n = 40)

Kyselyyn vastanneista yrityksistä yli puolet ilmoittivat yritysmuodokseen yksityisen osakeyhtiön ja kymmenen toiminimen. Loput kuusi vastaajaa jakautuivat yhdistykseen, kommandiittiyhtiöön, avoimeen yhtiöön ja julkisiin osakeyhtiöihin. Kuvassa 7 on havainnollistettu vastaajayritysten eri yritysmuotoja.

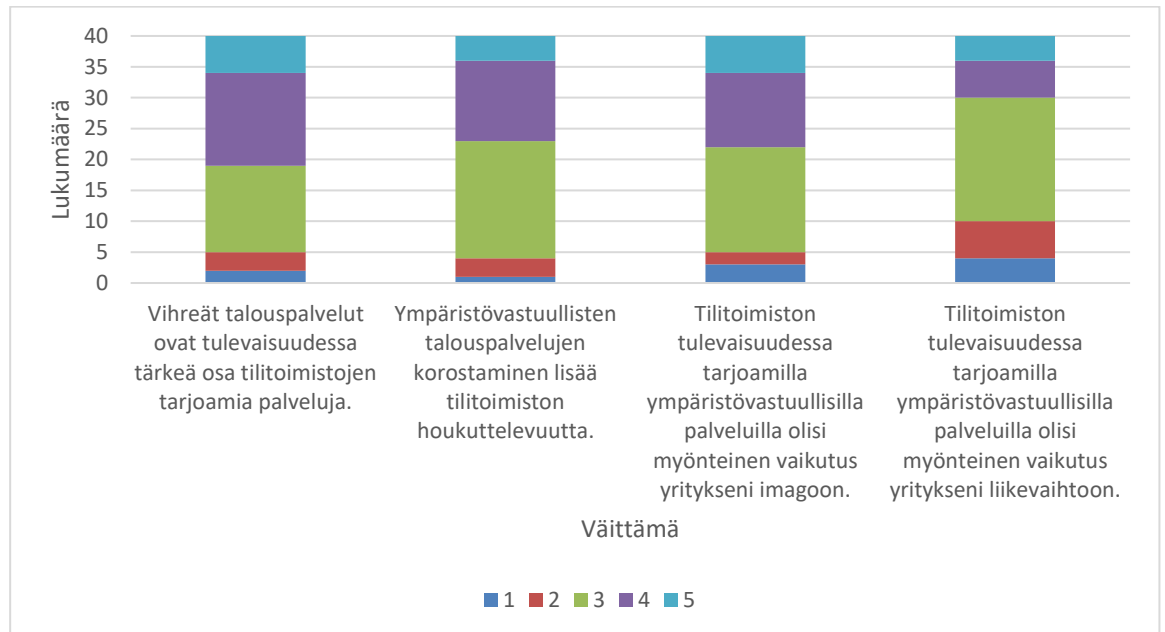

Kuva 7. Kyselyyn vastanneiden yritysten yritysmuoto (n = 40)

Taustakysymysten jälkeen tilitoimiston asiakasyrityksiltä kysyttiin muun muassa heidän asenteistaan ympäristövastuullisia taloushallinnon palveluja kohtaan kysymysmatriisilla. Kysymysmatriisissä väittämiä olivat muun muassa ”Ympäristövastuullisten talouspalvelujen korostaminen lisää tilitoimiston houkuttelevuutta” ja ”Vihreät talouspalvelut ovat tulevaisuudessa tärkeä osa tilitoimistojen tarjoamia palveluja”. 17 vastaajayritystä oli väitteen ”Ympäristövastuullisten talouspalvelujen korostaminen lisää tilitoimiston houkuttelevuutta” kanssa samaa mieltä, neljä yritystä taas eri mieltä. Vihreiden talouspalvelujen tulevaisuuteen uskoi sen sijaan yli puolet vastaajista (21), heidän ollessaan samaa mieltä väitteen ”Vihreät talouspalvelut ovat tulevaisuudessa tärkeä osa tilitoimistojen tarjoamia palveluja” kanssa. (Liite 4 5/7–6/7.)

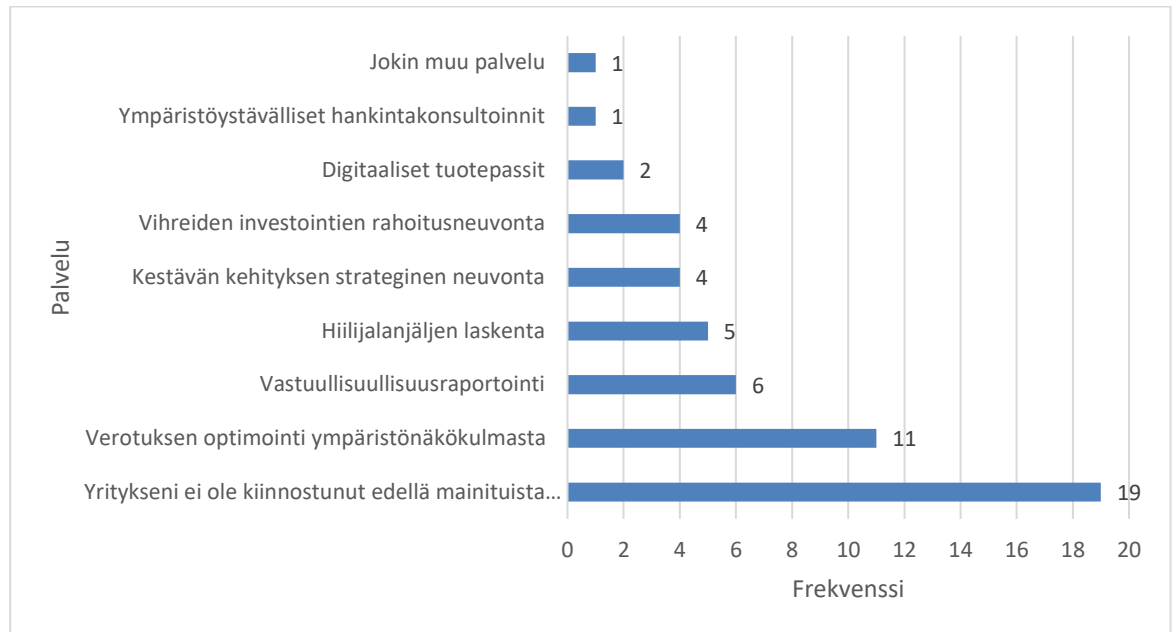
Kysymysmatriisi piti myös sisällään kysymyksiä koskien vastaajayritysten imagoa ja liikevaihtoa. 18 vastaajan mielestä tilitoimiston ympäristövastuullisten palvelujen hyödyntäminen vaikuttaa positiivisesti yrityksen imagoon. Viisi vastaajaa oli sen sijaan väitteen kanssa eri mieltä. Kysymysmatriisissä kysymyksessä ”Tilitoimiston tulevaisuudessa tarjoamalla ympäristövastuullisilla palveluilla olisi myönteinen vaikutus yritykseni liikevaihtoon” vastaukset jakaantuivat kaikkein voimakkaimmin. Kymmenen vastaajaa oli väitteen kanssa eri mieltä, kymmenen samaa mieltä ja loput 20 vastaajaa eivät olleet samaa taikka eri mieltä. (Liite 4 5/7–6/7.) Huomionarvoista on, että yhdeksän vastaajaa oli valinnut tismalleen saman vastausvaihtoehdon jokaisessa kysymysmatriisissä olleessa väittämässä. Tämä viittaa siihen, ettei edellä mainitulla tavalla kysymysmatriisissä väittämiin vastannut henkilö välttämättä perehtynyt jokaiseen väittämään erikseen, vaan vastasi

nopeutetusti ilman tarkempaa harkintaa. Toimintatavan vaikutusta tulosten luotettavuuteen ja informaatioarvoon ei voida kuitenkaan varmuudella todentaa. Kuvassa 8 on havainnollistettu yritysten vastausten jakautumista kysymysmatriisissa kysymyskohtaisesti.

Kuva 8. Kyselyyn vastanneiden yritysten asenteet ympäristövastuullisista palveluista ja odotukset ympäristövastuullisten palvelujen vaikutuksista liikevaihtoon ja imagoon. 1 = täysin eri mieltä, 2 = eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä. (n = 40)

Opinnäytetyön kannalta kyselyn kenties olennaisin osio oli tilitoimiston asiakasyritysten kiinnostuksen mittaaminen hypoteettisia vihreitä taloushallinnon palveluja kohtaan. Palvelut ovat hypoteettisia, koska toimeksiantaja Puuking Oy ei tällä hetkellä tarjoa asiakkailleen ympäristövastuullisia palveluja (Puuking n.d.). Ympäristövastuullisia palveluja koskevassa kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vastausvaihtoehto. Vastaajayritysten keskuudessa ylivoimaisesti suosituimmaksi palveluksi nousi verotuksen optimointi ympäristönäkökulmasta, sillä 11 yritystä ilmoitti kiinnostuksestaan edellä mainittua palvelua kohtaan. Muita yritysten parissa mielenkiintoa herättäneitä palveluita olivat muun muassa vastuullisuusraportointi ja hiilijalanjäljen laskeminen. Kuusi yritystä ilmoitti mielenkiinnostaan vastuullisuusraportointia kohtaan ja viisi hiilijalanjäljen laskentaa kohtaan. Kaikki kysymyksessä olleet hypoteettiset palvelut herättivät jossain määrin kiinnostusta vastaajayrityksissä, mutta esimerkiksi mielenkiinnostaan ympäristöystävällisiä hankintakonsultointeja kohtaan ilmoitti ainoastaan yksi yritys. Lähes puolet kysymykseen vastanneista yrityksistä ei kuitenkaan ollut kiinnostunut yhdestäkään kysymyksessä olleesta ympäristövastuullisesta palvelusta. Kuvassa 9 on havainnollistettu yritysten vastausjakamaa koskien ympäristövastuullisia palveluja.

Kuva 9. Kyselyyn vastanneiden yritysten kiinnostus hypoteettisia ympäristövastuullisia palveluja kohtaan (n = 39)

Opinnäytetyössä tehtiin kaksi ristiintaulukointia, joiden pohjalta laskettiin kontingenssikertoimet. Ensimmäinen riippuvuustarkastelu kohdistui vastaajayritysten vuotuisen liikevaihtoon ja kiinnostukseen tilitoimiston tarjoamia ympäristövastuullisia palveluja kohtaan. Kyselyyn vastanneiden yritysten liikevaihdon ja hypoteettisia ympäristövastuullisia palveluja kohtaan esitetyn mielenkiinnon välillä ei ollut kiistatonta riippuvuutta ($C = 0,23$; $n = 39$). (Liite 4 7/7.) Kyselyyn vastanneista viidestä yrityksestä, jotka ilmoittivat vuotuisesti liikevaihdokseen yli 200 000 euroa, neljä kuitenkin ilmoitti olevansa kiinnostunut hyödyntämään ympäristövastuullisia palveluja. Vuotuiselta liikevaihdoltaan alle 200 000 euron yrityksissä kiinnostus ympäristövastuullisia palveluja kohtaan oli sen sijaan vähäisempää, kun yli puolet ryhmään kuuluvista yrityksistä ilmoitti, ettei ole kiinnostunut mistään tilitoimiston tarjoamasta ympäristövastuullisesta palvelusta. (Liite 4 6/7.) Tulosten perusteella kiinnostus ympäristövastuullisia palveluja kohtaan vaikuttaa siis olevan hieman suurempaa liiketoiminnaltaan laajempien yritysten keskuudessa. Kiistatonta näyttöä edellä mainitulle väitteelle ei kuitenkaan tutkimuksessa saatu.

Toinen opinnäytetyössä suoritettu riippuvuustarkastelu kohdistui siihen, onko tilitoimiston asiakkaiden tietoisuudella ympäristövastuullisten palvelujen olemassaolosta yhteyttä kiinnostukseen hyödyntää edellä mainittuja palveluita. Tietoisuuden ja kiinnostuksen välillä ei havaittu riippuvuutta ($C = 0,13$; $n = 39$). (Liite 4 7/7.) Tämä viittaa siihen, että tilitoimiston asiakkaiden kiinnostus ympäristövastuullisia palveluja kohtaan ei kasva ainoastaan tietoisuuden lisääntyessä, vaan muillakin tekijöillä voi olla vaikutusta, esimerkiksi palveluiden hinnalla.

Strukturoitujen kysymysten lisäksi kyselyssä tiedusteltiin yrityksiltä avoimilla kysymyksillä mahdollisista uusista konkreettisista tilitoimiston tarjoamista ympäristövastuullisista palveluista sekä toimista, joilla tilitoimiston omaa toimintaa voitaisiin viedä ympäristön kannalta vastuullisempaan suuntaan. Osa kysymyksiin vastanneista lisäisi digitaalisuutta tilitoimiston arjessa, osa taas haluaisi vähemmän digitaalisia palveluja. Kaiken kaikkiaan avoimista kysymyksistä ei juurikaan saatu kovin konkreettisia vastauksia, mikä indikoi aiheen haastavuutta tilitoimiston asiakkaiden näkökulmasta.

5.2 Fokussyhmähaastattelu

Ryhmäkeskusteluun osallistui toimeksiantajan ja opinnäytetyön tekijän lisäksi kaksi toimeksiantaja Puuking Oy:n asiakasyritystä sekä yksi yhdistys. Sekä yritykset että yhdistys ovat paikallisia ja niiden vuotuinen liikevaihto sijoittuu 50 000 ja 500 000 euron väliin. Yksi yritys ilmoitti iäkseen alle viisi vuotta, muiden ollessa yli 10 vuotta vanhoja. Yrityksistä ja yhdistyksestä käytetään nimikkeitä yritys A, yritys B ja yhdistys C, jotta vastaajien anonymiteetti suojataan. Tilaisuuteen osallistui edellä mainittujen Puukingin asiakkaiden lisäksi tekstiilien ja asusteiden kierrätys Hankkeessa mukana oleva projektityöntekijä.

Ryhmäkeskustelun tavoitteena oli herättää keskustelua hypoteettisista, tilitoimiston mahdollisesti tulevaisuudessa tarjoamista ympäristövastuullisista palveluista. Keskustelutilaisuudessa opinnäytetyön tekijällä oli mahdollisuus avata kuulijoille jokaisen hypoteettisen ympäristövastuullisen palvelun sisältö erikseen ja sen jälkeen kysyä heiltä mielipidettä kyseisestä palvelusta. Palvelujen sisältöjä avaamalla pyrittiin herättämään kuulijoiden mielenkiintoa palveluja kohtaan. Kyselyssä tällainen palvelujen sisällönmäärittely ei olisi ollut järkevää. Jokaiselle tilaisuuteen saapuneelle yritykselle lähetettiin etukäteen sähköpostilla opinnäytetyön tekijän koostama lyhyt esittely kaikista tilaisuudessa esitellyistä ympäristövastuullisista palveluista.

Keskustelutilaisuus alkoi opinnäytetyön tekijän esitellessä itsensä ja opinnäytetyön aiheen. Tämän jälkeen tilaisuudessa edettiin ympäristövastuullisiin palveluihin, jotka opinnäytetyön tekijä esitteli paikallaolijoille yksi kerrallaan. Kun yksi palvelu oli esitelty, osallistujat saivat kertoa ajatuksiaan kulloisestakin palvelusta. Vihreiden taloushallinnon palveluiden lisäksi työn tekijä käsiteli palveluiden taustalla vaikuttavia tekijöitä, esimerkiksi sidosryhmiä. Sidosryhmien ollessa keskeisessä asemassa vihreissä taloushallinnon palveluissa, opinnäytetyön tekijä esitteli ryhmäkes-

kusteluun osallistujille raportoinnin kannalta keskeiset sidosryhmät ja pyysi heitä pohtimaan mielessään, mikä sidosryhmistä olisi kunkin asiakkaan näkökulmasta merkittävin taho, joka voisi motivoida kestävyysraportoinnin tai muun ympäristövastuullisen palvelun hyödyntämiseen. Ennen palveluiden esittelyä työn tekijä tiedusteli asiakkaiden tietoisuudesta ympäristövastuullisten palvelujen olemassaolosta ja vastausten perusteella aihe oli tilitoimiston asiakkaille vieras.

Ensimmäisenä ympäristövastuullisista palveluista tilaisuudessa käsiteltiin kestävyysraportointia. Keskustelijoiden mukaan moni yritys toimii jo nykyisin kestävästi, mutta kestävyysraportointi voisi tehdä toiminnasta näkyvää. Yritys A:n mukaan ”on yrityksiä, jotka toimivat kestävästi ja kestävyysraportointi on keino tehdä se näkyväksi”. Sidoryhmien kannalta erityisesti kilpailijoiden ja asiakkaiden näkökulmasta kestävyysraportointi koettiin tärkeäksi. Yrityksen tehdessä kestävyysraportointia se todistaisi, etteivät puheet kestävästä toiminnasta jäisi ilman konkreettista sisältöä, vaan niille löytyisi myös totuus pohjaa. Kilpailijoiden ja asiakkaiden lisäksi rahoittajat mainittiin tärkeänä sidoryhmänä. Yritys A nosti esiin pankit ja kertoi, että ”pankeilla vastuullisuus huomioidaan paljon enemmän ja luottojen myöntämisessä on herännyt keskustelua siitä, että yrityksiltä voidaan jossain vaiheessa ryhtyä vaatimaan vastuullisuusraportointia”. Tärkeimmäksi kestävyysraportointiin motivoivaksi tekijäksi keskustelijoiden keskuudessa nousi kuitenkin aiheeseen liittyvä oma kiinnostus ja tietoisuus.

Tilaisuudessa esitellyistä ympäristövastuullisista palveluista digitaaliset tuotepassit herättivät yllävoimaisesti eniten kiinnostusta kuulijoiden keskuudessa. Ajatus siitä, että tuotteen kiertokulku aina raaka-aineista kierrätykseen olisi saatavilla esimerkiksi QR-koodin kautta viehätti helpoudessaan kuulijoita. Esimerkiksi tilaisuuteen osallistunut projektityöntekijä kiinnostui ajatuksesta, ja hänen mukaansa tuotepassit voisivat olla hyödyllisiä tekstiilialalla. Lisäksi keskustelussa nostettiin esiin mahdollisuus sijoittaa esimerkiksi hiilijalanjäljen laskeminen osaksi tuotepasseista saatavaa dataa. Projektityöntekijä ”näki hiilijalanjälkilaskurin tuottaman visualisoinnin asiakkaiden kannalta pysäyttävänä”.

Yritykset pitivät merkittävimpana esteenä ympäristövastuulliselle toiminnalle ja siihen liittyvien palvelujen hyödyntämiselle kustannusasioita. Esimerkiksi yhdistys C kertoi halustaan painottaa raaka-aineissaan kotimaisuutta, mutta kustannusten noustessa ajatus on mahdoton. Yhdistyksen mukaan ”kotimaisuus on ykkösjuuttu, mutta kustannukset nousevat liian korkealle”. Kustannusten lisäksi myös resurssien rajallisuus näyttäytyi keskustelussa merkittävänä esteenä palvelujen hyödyntämiselle. Hiilijalanjälkilaskurista keskusteltaessa opinnäytetyön tekijä kertoi, että hiilijalanjälkeä laskettaessa huomioon tulee ottaa kaikki päästöjä aiheuttavat tekijät. Näin ollen hiilijalanjäl-

jen laskeminen olisi helpompaa suorittaa pienelle kuin suurelle yritykselle. Yksi yrityksistä kuitenkin mainitsi, että suuressa yrityksessä on pientä yritystä enemmän resursseja toteuttaa esimerkiksi hiilijalanjäljen laskemista. Keskustelun lopussa toimeksiantaja mainitsi erityisesti pienten yritysten tarvitsevan jonkinlaisen taloudellisen kannustimen, joka ohjaisi toimintaa kohti hiilineutraaliutta. Toimeksiantajan mukaan ”pienyrittäjille vaadittaisiin jonkinlainen porkkana, jotta ai-
hetta saataisiin vietyä eteenpäin”.

6 Pohdinta

Opinnäytetyö oli kehittämistehtävä, jossa selvitettiin, millaisia hypoteettisia ympäristövastuullisia palveluja tilitoimistot voisivat tarjota asiakasyrityksilleen. Tarkoituksena oli tuottaa toimeksiantajana toimineelle tilitoimisto Puuking Oy:lle kehittämisehdotuksia yrityksen palvelutarjonnan vahvistamiseksi. Kehittämisehdotuksilla tavoiteltiin edelleen kilpailuetua muihin tilitoimistoihin. Opinnäytetyön yleisenä tavoitteena oli ympäristövastuullisuuteen liittyvän tietoisuuden lisääminen sekä toimeksiantajalle että toimeksiantajan asiakkaille.

Hypoteettisista ympäristövastuullisista palveluista verotuksen optimointi ympäristönäkökulmasta nousi kyselytutkimuksessa selvästi suosituimmaksi vaihtoehdoksi. Ryhmäkeskustelussa puolestaan eniten kiinnostusta herätti digitaalisten tuotepassien hyödyntäminen. Molemmissa tutkimusmenetelmissä yksi palvelu erottui selvästi edukseen, minkä perusteella edellä mainittuja palveluita voidaan perustellusti suositella kehittämiskohteiksi toimeksiantajalle. Näiden lisäksi esimerkiksi kestävyysraportointi voi palvelun tunnettuuden takia olla relevantti vaihtoehto yhdeksi tilitoimiston ympäristövastuullisista palveluista.

Opinnäytetyön yleiseen tavoitteeseen päästiin teoriaosuudessa, jossa avattiin hypoteettisten ympäristövastuullisten palvelujen sisältö. Tämä on erityisesti toimeksiantajalle ensiarvoisen tärkeää. Työn aineistonkeruumenetelmistä fokusryhmähaastattelu mahdollisti lisäksi jokaisen hypoteettisen palvelun yksityiskohtaisen esittelemisen, mikä oli toimeksiantajan lisäksi tärkeää tilitoimiston asiakkaille. Edellä mainittu palvelujen yksityiskohtainen esittely oli suurin syy digitaalisten tuotepassien suosiolle ryhmäkeskustelussa. Ilman digitaalisten tuotepassien sisällön esittelyä, palvelutuskun olisi saanut sellaista kiinnostusta kuin mitä se ryhmäkeskustelussa sai. Puolistrukturoidussa kyselyssä opinnäytetyön tekijällä ei ollut käytännössä mahdollisuutta selostaa jokaisen palvelun sisältöä vastaajille ja mahdollisesti tästä syystä digitaalisten tuotepassien suosio kyselyyn vastanneiden keskuudessa jäi alhaiseksi. Kyselyyn vastanneet asiakkaat eivät todennäköisesti yksinkertaisesti suurimmaksi osaksi tienneet mitä digitaalisilla tuotepasseilla tarkoitetaan. Digitaalisten tuotepassien heikkoa tunnettuutta yritysten ja kuluttajien parissa ei voi pitää järin suurena yllätyksenä, koska tarve digitaalisille tuotepasseille juontaa juurensa vuonna 2024 voimaan tulleesta EU:n ekosuunnitelluasetuksesta (A 2024/1781) (Elinkeinoelämän keskusliitto 2024). Kyseessä on siis kohtuullisen uusi innovaatio.

Opinnäytetyön tekijä nosti ryhmäkeskustelussa esiin väitteen hiilijalanjäljen laskemisen helppoudesta pienelle yritykselle. Väitettä ei tilaisuudessa sinänsä kiistetty, mutta yksi yritys kuitenkin

mainitsi suuressa yrityksessä olevan pientä yritystä enemmän resursseja toteuttaa esimerkiksi hiilijalanjäljen laskentaa. Työn teoriaosuudessa nostettiin esiin sama näkökulma resursseista ja niiden mahdollisesta riittämättömyydestä niin hiilijalanjäljen laskemisen kuin muidenkin ympäristövastuullisten palvelujen hyödyntämisessä.

Lisäksi työn teoriaperustassa tuotiin esiin vihreä siirtymä liiketoiminnan kasvattamisen työkaluna. Opinnäytetyön tuloksista on kuitenkin havaittavissa, että yritykset eivät pääasiallisesti koe asiaa niin. Puolistrukturoidussa kyselyssä tiedusteltiin muun muassa ympäristövastuullisten palvelujen vaikutuksesta yritysten liikevaihtoon. Kyselyyn vastanneista yrityksistä ainoastaan kymmenen koki ympäristövastuullisten palvelujen vaikuttavan myönteisesti yrityksen liikevaihtoon (Liite 4 6/7). Samansuuntaisia ajatuksia oli havaittavissa myös fokusryhmähaastattelussa, jossa yksi keskusteluun osallistunut yritys kertoi ainoastaan kotimaisten raaka-aineiden käyttämisen olevan mahdotonta korkeiden kustannusten takia. Toinen yritys otti tilaisuudessa aiheeseen kantaa painottamalla kuluttajien vastuuta valita ympäristöystävällisiä tuotteita tai palveluita lisäkustannuksista huolimatta. Tällaisista lisähintaan valmiista asiakkaista mainittiin myös työn tietoperustassa.

Opinnäytetyön empiirisessä osiossa käytetty laadullisen ja määrällisen tutkimuksen yhdistelmä osoittautui toimivaksi päätökseksi ja vahvisti tutkimuksen luotettavuutta. Puolistrukturoidussa kyselyssä kysyttiin ainoastaan otsikkotasolla, mitkä hypoteettisista vihreistä taloushallinnon palveluista herättävät asiakkaissa kiinnostusta. Laadullisen tutkimuksen menetelmänä käytetyssä fokusryhmähaastattelussa palveluiden sisältö oli kuitenkin mahdollista avata kuulijoille, mikä oli tärkeää työn yleisen tavoitteen eli ympäristövastuullisuuteen liittyvän tietoisuuden lisäämisen kannalta. Näin ollen laadullisen tutkimusmenetelmän ottaminen mukaan opinnäytetyöprosessiin oli ensiarvoisen tärkeää, jotta työn yleinen tavoite saavutettiin.

Laadullisen tutkimuksen menetelmäksi pohdittiin aluksi tilitoimiston asiakkaille kohdistettuja yksilöhaastatteluja. Työn toimeksiantaja esitti kuitenkin huolensa tällaisen tutkimusmenetelmän epäonnistumisesta aiheen ollessa hyvin haastava tilitoimiston asiakkaille. Toimeksiantajan palautteen ja opinnäytetyön ohjaajan kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen laadullisen tutkimuksen menetelmäksi valikoitui lopulta fokusryhmähaastattelu. Ratkaisu osoittautui onnistuneeksi, sillä se mahdollisti toimeksiantajan läsnäolon keskustelutilaisuudessa. Toimeksiantajan läsnäolo oli hyvin olennainen osa keskustelutilaisuuden onnistumista, sillä toimeksiantaja asiakkaansa tunnen osasi täydentää työn tekijän tilaisuudessa asiakkaille esittämiä kysymyksiä ja edesauttoi näin keskustelun ylläpitämisessä. Toimeksiantaja esitti tilaisuudessa työn tekijälle myös vastaargumentteja ja huolehti osaltaan siitä, etteivät tilaisuudessa esiin tuodut näkökulmat jääneet liian yksipuolisiksi. Esimerkiksi verotuksen optimointi ympäristönäkökulmasta -palvelusta puhuttaessa

toimeksiantaja ei täysin allekirjoittanut työn tekijän näkemyksiä vihreää siirtymää tukevasta veropolitiikasta vetoamalla Petteri Orpon hallituksen ilmastopolitiikkaan sekä Yhdysvalloissa Donald Trumpin uudelleenvalinnan myötä muuttuneeseen suuntaan ympäristöpolitiikassa.

Puolistrukturoidun kyselyn vastausprosentiksi muodostui 20, mitä voidaan pitää melko matalana. Tuloksia analysoitaessa on hyvä huomata, etteivät määrällisestä tutkimuksesta saadut tulokset edusta koko toimeksiantajan asiakaskuntaa, vaan 20 prosenttia siitä. Kyselyn matala vastausprosentti asettaa haasteita työn ulkoiselle validiteetille (Kananen 2015, 347). Kysely lähetettiin yhteensä 200 asiakasyritykselle ja vastausprosentin ollessa 20, valmiudet tilastollista tutkimusta varten eivät olleet parhaat mahdolliset matalan otoskoon takia. Tutkimuksessa olisi voinut pohtia mahdollisuutta lähettää kysely laajemmalle populaatiolle, esimerkiksi muidenkin tilitoimistojen kuin vain toimeksiantajan asiakkaille. Lisäksi kyselyn viimeisellä sivulla olleet avoimet kysymykset eivät olleet onnistuneita, sillä kysymyksistä saadut vastaukset jäivät hyvin pintapuolisiksi.

Fokusryhmähaastatteluun otti osaa lopulta kolme tilitoimisto Puuking Oy:n asiakasyritystä. Tavoiteltuun yritysten määrään (5–10 yritystä) ei ylletty viime hetkien peruutusten takia. Suuremmalla yritysjoukolla keskustelua olisi syntynyt todennäköisesti nyt nähtyä enemmän, mutta toisaalta vähäinen yritysten määrä mahdollisti kaikkien osallistujien laajemman osallistumisen keskusteluun. Puukingin asiakkaiden parissa vallinnut heikko kiinnostus ryhmähaastattelua kohtaan korosti fokusryhmähaastattelun valinnan onnistuneisuutta laadullisen tutkimuksen menetelmänä. Jos työssä olisi pysytty alkuperäisessä suunnitelmassa ja toteutettu laadullinen tutkimus yksilöhaastatteluina, haastateltavien saaminen haastattelua varten olisi todennäköisesti ollut vaikeaa.

Opinnäytetyön suurimpana vahvuutena voidaan pitää aiheen ajankohtaisuutta. Vihreä siirtymä ja ympäristövastuullisuus ovat mediassa jatkuvasti esillä ja aihe on myös toimeksiantajalle ajankohdainen. Työn tekijä piti myös itse aihetta mielenkiintoisena, jolloin motivaatio työskennellä aiheen parissa säilyi korkeana. Työn teoriaosuudessa on avattu kattavasti hypoteettisten ympäristövastuullisten palvelujen sisältö akateemisia lähteitä hyödyntäen. Opinnäytetyön empirisen osion vahvuutena voidaan pitää sekä määrällisen että laadullisen tutkimusmenetelmän hyödyntämistä. Kysely ja fokusryhmähaastattelu tukevat toisiaan ja mahdollistavat ilmiön tarkastelun eri näkökulmista.

Opinnäytetyön hyödynnettävyyden kannalta teoriaosuudella on suuri merkitys. Teoriaosuudesta on nähtävillä, mitä hypoteettiset ympäristövastuulliset palvelut pitävät sisällään sekä millaiselle asiakasryhmälle ne voisivat sopia. Opinnäytetyön teoriaosuutta ja tuloksia voivat hyödyntää työn toimeksiantaja tai muu tilitoimisto, joka haluaa huomioida ympäristövastuullisuuden vahvemmin

työssään tarjoten asiakkailleen vihreitä taloushallinnon palveluja. Työn tulokset antavat arvokasta tietoa tilitoimiston asiakkaiden asenteista ympäristövastuullisia palveluja kohtaan unohtamatta rajoitteita, jotka mahdollisesti vaikuttavat asiakkaiden päätöksiin. Työn tuloksissa esiin nousseet verotuksen optimointi ympäristönäkökulmasta ja digitaaliset tuotepassit ovat esimerkiksi mahdollisia palveluita, joista kannattaa lähteä liikkeelle. Työn teoriaosuus yhdistettynä laadullisesta ja määrällisestä tutkimuksista saatuihin tuloksiin tarjoaa konkreettisen lähtökohdan opinnäytetyön hyödyntämiselle.

Työn pohjalta nousseet jatkokehittämismahdollisuudet liittyvät tilitoimiston omaan viestintään ja ympäristövastuullisten palvelujen testaamiseen. Määrällisen tutkimuksen tuloksista oli havaittavissa, ettei tietoisuus ympäristövastuullisista palveluista vaikuttanut toimeksiantajan asiakasyri-tysten kiinnostukseen edellä mainittuja palveluja kohtaan. Määrällisessä tutkimuksessa palvelut esiteltiin kuitenkin ainoastaan otsikkotasolla, jolloin kyselyyn vastanneet yritykset eivät välttämättä tienneet palvelujen sisältöä. Fokusryhmähaastattelussa palvelujen sisältö esiteltiin asiakkaille tarkemmin, jolloin kiinnostus esimerkiksi digitaalisia tuotepasseja kohtaan heräsi täysin uudelle tasolle. Tilitoimiston kannattaakin avata ympäristövastuullisen palvelun sisältö esimerkiksi nettisivuillaan, jos se aikoo ottaa jonkin ympäristövastuullisen palvelun mukaan palveluvalikoimaansa. Viestinnän lisäksi tilitoimisto voisi testata jonkin vihreän taloushallinnon palvelun käyttöönottoa asiakkaallaan. Näin saataisiin arvokasta tietoa asiakkaiden tarpeista, palvelun toimivuudesta ja kehityskohteista.

Opinnäytetyön sisältö erityisesti teoriaosuuden suhteen muuttui valtavasti prosessin aikana. Tällaiset muutokset opinnäytetyöprosessissa eivät ole ihanteellisia työn pätevyden kannalta. Työn tekijä halusi tehdä opinnäytetyön vihreästä siirtymästä, mutta mitään muuta konkreettista ei ollut, kun työn suunnittelu alkoi. Työn painopisteeksi valittiin ohjaajan kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen tilitoimiston asiakkailleen tarjoamat ympäristövastuulliset palvelut toisen vaihtoehdon ollessa tilitoimiston oma vihreää siirtymää tukeva toiminta. Opinnäytetyön tekijä kirjoitti opinnäytetyösuunnitelmassaan muun muassa vihreästä siirtymästä ja kestävästä kehityksestä yleisellä tasolla, mutta tätä materiaalia ei lopulta otettu varsinaiseen opinnäytetyöhön mukaan. Opinnäytetyösuunnitelmassa kerätty tietoperusta vihreästä siirtymästä ja kestävästä kehityksestä oli kuitenkin hyödyllinen, kun hypoteettisten vihreiden taloushallinnon palvelujen suunnittelu aloitettiin. Työn teoriaosuus kehitti kaiken kaikkiaan työn tekijän valmiutta etsiä ja soveltaa aiheeseen liittyvää tutkimustietoa kriittisesti ja vastuullisesti.

Opinnäytetyön empiirinen osio syvensi työn tekijän ymmärrystä käytetyistä tutkimusmenetelmistä sekä opetti valitsemaan sopivia analyysitapoja määrällistä tutkimusta varten. Laadullisessa

tutkimuksessa käytetty fokusryhmähaastattelu kehitti työn tekijän vuorovaikutustaitoja, kuten esimerkiksi keskustelun ohjaamista ja eri näkökulmien huomioimista. Ryhmäkeskustelun lisäksi yhteistyö toimeksiantajan kanssa tarjosi mahdollisuuden kehittää ammatillista vuorovaikutusta. Pitkäkestoisen työn suunnittelu ja toteutus vahvistivat työn tekijän itseohjautuvuuteen ja priorisointikykyyn liittyviä taitoja. Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöprosessi vahvisti työn tekijän varmuutta työskennellä oman alan kysymysten parissa. Tekijä on nyt entistä valmiimpi argumentoimaan ja tuottamaan luotettavaa tietoa akateemisessa maailmassa.

Opinnäytetyön tulokset tarjoavat toimeksiantajalle konkreettista tietoa asiakkaiden suhtautumisesta ja tarpeista hyödyntää ympäristövastuullisia palveluja sekä ideoita palvelutarjonnan kehittämiseksi. Laadullisesta ja määrällisestä tutkimuksesta esiin nousseet palvelut tarjoavat toimeksiantajalle pohjan, jota se voi halutessaan hyödyntää, jos ympäristövastuullisia palveluja halutaan lisätä palveluvalikoimaan. Työn tulosten yleistettävyyden on kuitenkin rajallista aineiston perusteella pieneen asiakasjoukkoon yhdestä tilitoimistosta. Tulokset ovat kuitenkin vähintään suuntaa antavia ja tarjoavat ymmärrystä myös muille aiheesta kiinnostuneille tilitoimistoille. Jatkossa tutkimusta voidaan syventää vertailemalla eri kokoisten yritysten kiinnostusta hyödyntää vihreitä taloushallinnon palveluja laajemmalla otoskoolla. Tutkimusta voidaan esimerkiksi laajentaa koskemaan mahdollisuuksien mukaan myös suuryrityksiä.

Lähteet

Administer. (N.d.). Yrityksen hiilijalanjälki taloushallinnon datasta. Saatavilla 21.3.2025 <https://www.administer.fi/asiakkaaksi/carbonlink-hiilijalanjalki/>

Corporate Sustainability Reporting Directive 2022/2464. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>

Ecodesign for Sustainable Products Regulation 2024/1781. Regulation (EU) 2024/1781 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 establishing a framework for the setting of ecodesign requirements for sustainable products, amending Directive (EU) 2020/1828 and Regulation (EU) 2023/1542 and repealing Directive 2009/125/EC. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1781&qid=1719580391746>

EFRAG. (2022). ESRS 1 General principles. Saatavilla 18.2.2025 https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/ED_ESRS_1.pdf

Elinkeinoelämän keskusliitto. (2024). Digitaalinen tuotepassi tulee – mitä se tarkoittaa yritykselle? Saatavilla 20.2.2025 <https://ek.fi/ajankohtaista/uutiset/digitaalinen-tuotepassi-tulee-mita-se-tarkoittaa-yritykselle/>

Eskola, J & Suoranta, J. (1998). Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Euroopan parlamentti. (2023a). EU:n taksonomia määrittää kriteerit vihreälle rahoitukselle. Saatavilla 7.11.2024 <https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20200604STO80509/eu-n-taksonomia-maarittaa-kriteerit-vihrealle-rahoitukselle>

Euroopan parlamentti. (2023b). Mitä kiertotalous on ja miksi sillä on merkitystä? Saatavilla 20.2.2025 <https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20151201STO05603/mita-kiertotalous-on-ja-miksi-silla-on-merkitysta>

Euroopan parlamentti. (2024). Loppu viherpesulle: miten EU sääntelee ympäristövaitteita. Saatavilla 6.3.2024 <https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20240111STO16722/loppu-viherpesulle-miten-eu-saantelee-ymparistovaitteita>

Eurooppa-neuvosto. (2022). Neuvostolta lopullinen hyväksyntä yritysten kestävyysraportointia koskevalle direktiiville. Saatavilla 1.2.2025 <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2022/11/28/council-gives-final-green-light-to-corporate-sustainability-reporting-directive/>

European Union. (N.d.). Ecodesign for Sustainable Products Regulation. Saatavilla 20.2.2025 https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/ecodesign-sustainable-products-regulation_en

European Union. (2022). GHG Protocol. Saatavilla 17.2.2025 https://climate-pact.europa.eu/eu-climate-action-academy/resources/ghg-protocol_en

Hyrskke, A., Lönnroth, M., Savilaakso, A. & Sievänen, R. (2020). Vastuullinen sijoittaja. Helsinki: Kauppakamari.

Jaakkola, N. (2024). Hiilen hinnoittelun talous ja politiikka. Teoksessa Aalto, E., Deschryvere, M., Hyytinen, A. Jaakkola N., Kiema, I., Komonen, P., Maliranta, M., Nippala, V., Rouvinen, P., Rönkkö, R., Tahvanainen, A. & Tukiainen, J. Vihreä kasvu. (97–118). Helsinki: Taloustieto Oy.

Juutinen, S. & Steiner, M. (2010). Strateginen yritysvastuu. Helsinki: WSOYpro Oy.

Kananen, J. (2015). Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. (2017). Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kehittämistoimisto Erinomainen. (2024). Näin teet kestäväen kehityksen strategian. Saatavilla 23.2.2025 <https://www.erinomainen.fi/naein-teet-kestaevaen-kehityksen-strategian>

Kestävyysloikka. (2024). Hiilijalanjälkilaskenta tuo esiin SAMKin päästöt. Saatavilla 17.2.2025 <https://kestavyysloikka.ymparisto.fi/hiilijalanjalkilaskenta-tuo-esiin-samkin-paastot/>

Knuutinen, R. (2014). Verotus ja yrityksen yhteiskuntavastuu. Helsinki: Helsingin seudun kauppakamari.

Komonen, P. & Tahvanainen, A. (2024). Teollisen kilpailukyvyn näkökulma vihreään kasvuun. Teoksessa Aalto, E., Deschryvere, M., Hyytinen, A. Jaakkola N., Kiema, I., Komonen, P., Maliranta, M., Nippala, V., Rouvinen, P., Rönkkö, R., Tahvanainen, A. & Tukiainen, J. Vihreä kasvu. (187–204). Helsinki: Taloustieto Oy.

L 1249/2023. Laki kirjanpitolain muuttamisesta 29.12.2023/1249. https://www.finlex.fi/fi/lain-saadanto/saaduskokoelma/2023/1249#OTO_OT0

L 897/2024. Laki rakentamislain muuttamisesta 19.12.2024/897. <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2024/20240897?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=%7B%7B%7Bs%7D%7D%7D>

Life Cycle Initiative. (N.d.). Carbon Footprint. Saatavilla 16.4.2024 https://www.lifecycleinitiative.org/starting-life-cycle-thinking/life-cycle-approaches/carbon-footprint/?utm_source=chatgpt.com

Maunula, S. (2023). Taloushallinnon alan tulevaisuudessa uhkia ja mahdollisuuksia. Saatavilla 21.3.2025 <https://journal.laurea.fi/taloushallinnon-alan-tulevaisuudessa-uhkia-ja-mahdollisuuksia/#f8e203a4>

May, E. & Kidder, J. (2022). Climate Change for Dummies. New Jersey: John Wiley & Sons, Incorporated.

Mio, C., Agostini, M. & Scarpa, F. (2024). Sustainability Reporting: Conception, International Approaches and Double Materiality in Action. Lontoo: Palgrave Macmillan.

Motiva. (N.d.). Hyvän hankinnan ABC. Saatavilla 6.3.2025 https://www.motiva.fi/julkinen_sektori/kestavat_julkiset_hankinnat/hyvan_hankinnan_abc

Mähönen, J. (2022). Kestävyysraportointi. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Mäkelä, H. (2021). Vastuullisuusraportoinnin monet roolit. Tampere: Tampereen yliopisto.

Niskala, M. & Palmuaro, S. (2023). Uudet kestävyysraportointivaatimukset: Mitä ne tarkoittavat käytännössä? Helsinki: Alma Talent.

Puttonen, T. & Puttonen, T. (2021). Vastuullinen sijoittaminen teoriassa ja käytännössä. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-64-0528-5>

- Puuking. (N.d.a). Hinnoittelu. Saatavilla 4.4.2025 <https://puuking.fi/hinnoittelu/>
- Puuking. (N.d.b). Yrittäjän tilitoimisto Saatavilla 1.12.2024 <https://puuking.fi/>
- Rouvinen, P. & Deschryvere, M. (2024). Suunnattu innovaatiotoiminta osana vihreää kasvua. Teoksessa Aalto, E., Deschryvere, M., Hyytinen, A. Jaakkola N., Kiema, I., Komonen, P., Maliranta, M., Nippala, V., Rouvinen, P., Rönkkö, R., Tahvanainen, A. & Tukiainen, J. Vihreä kasvu. (149–168). Helsinki: Taloustieto Oy.
- Saastamoinen, M., Vähä, T., Ypyä, J., Alahuhta, M. & Pääatalo, K. (2018). Toiminnallisen opinnäytetyön oppimiskokemukset. ePooki 45/2018. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018081714552>
- SeAMK. (2023). Miten tuotteen hiilijalanjälki lasketaan? Saatavilla 29.1.2025 <https://lehti.seamk.fi/yrittajyys-ja-kasvu/miten-tuotteen-hiilijalanjalki-lasketaan/>
- Silvola, H., Peill, E., Aspholm, I. & Kaisanlahti, T. (2024). ESG kestävyysraportointi: yritysjohdon vastuu ja mahdollisuus. Helsinki: ST-Akatemia Oy.
- Sitra. (N.d.a). Digitaaliset tuotepassit. Saatavilla 18.12.2024 <https://www.sitra.fi/hankkeet/digitaaliset-tuotepassit/>
- Sitra. (N.d.b). Hiilijalanjälki. Saatavilla 8.2.2025 <https://www.sitra.fi/tulevaisuussanasto/hiilijalanjalki/>
- Sitra. (N.d.c). Hiilikädenjälki. Saatavilla 16.2.2025 <https://www.sitra.fi/tulevaisuussanasto/hiilikadenjalki/>
- Suomen ympäristöopisto SYKLI. (N.d.). Hiilijalanjälkilaskenta. Saatavilla 29.1.2025 <https://sykli.fi/tyoelamalle/asiantuntija-ja-kehittamispalvelut/hiilijalanjalkilaskenta/>
- Sweco. (2024). Hiililaskenta ja hiilijalanjälki: mitä se on ja miksi se on tärkeää? Saatavilla 9.2.2025 <https://www.sweco.fi/blog/hiililaskenta-ja-hiilijalanjalki-mita-se-on-ja-miksi-se-on-tarkeaa/>
- Taksonomia-asetus 2020/852. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX:32020R0852>

Taloushallintoliitto. (N.d.). Mitä voin ostaa tilitoimistolta? Saatavilla 21.3.2025 <https://taloushallintoliitto.fi/tietopankki/ostajan-opas/mita-voin-ostaa-tilitoimistolta/>

Taloushallintoliitto. (2021). Vastuullisuusraportointi – mitä mahdollisuuksia palvelulle tilitoimistoalalla? Saatavilla 18.12.2024 <https://taloushallintoliitto.fi/vastuullisuusraportointi-mita-mahdollisuuksia-palvelulle-tilitoimistoalalla/>

Teirasvuo, N. (2023). Hiilijalanjälkilaskenta yrityksessä. Saatavilla 16.4.2024 <https://pohjois-karjala.fi/wp-content/uploads/2023/10/Hiilijalanjalkilaskenta-yrityksessa-3.10.2023.pdf>

Toikko, T. & Rantanen, T. (2009). Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampereen yliopisto.

Työ- ja elinkeinoministeriö. (2022a). Vihreän siirtymän rahoitus kasvupolitiikan osana. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2022:41. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-618-5>

Työ- ja elinkeinoministeriö. (2022b). Ympäristövaihtamät Suomen markkinoilla. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2022:48. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-724-3>

Valkonen, T. (2022). Vihreä verotus. Saatavilla 18.12.2024 https://akavaworks.fi/wp-content/uploads/sites/2/2022/10/Vihrea-verotus-Akava-Works-raportti-3_2022.pdf

Valtioneuvosto. (2022). Vihreän siirtymän rahoituksen työryhmä: Loppuraportti. Valtioneuvoston julkaisuja 2022:73. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-625-9>

Valtiovarainministeriö. (2014). Hallituksen kansainvälisen veronkierron vastainen toimintaohjelma. Saatavilla 5.3.2025 <https://vm.fi/documents/10623/1326184/Hallituksen%20kansainval%20veronkierron%20vastainen%20toimintaohjelma%2012032014%20ilmoitus%20eduskunnalle/d0a1dadd-3753-4aab-b003-8da707c87613>

Valtiovarainministeriö. (2024). Suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvitystä koskeva lakiehdotus lausuntokierrokselle. Saatavilla 5.3.2025 <https://vm.fi/-/suurten-ilmastoneutraaliin-talouteen-tahtaavien-investointien-verohyvitysta-koskeva-lakiehdotus-lausuntokierrokselle>

Valtiovarainministeriö. (N.d.a). Energiaverotus. Saatavilla 2.5.2025 <https://vm.fi/energiaverotus>

Valtiovarainministeriö. (N.d.b). Vihreä siirtymä – elpymis- ja palautumissuunnitelma. Saatavilla 10.12.2024 <https://vm.fi/vihrea-siirtyma>

Vilkkä, H. & Airaksinen, T. (2003). Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Ympäristöministeriö. (N.d.a). Mitä on kestävä kehitys? Saatavilla 20.11.2024 <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

Ympäristöministeriö. (N.d.b). Mitä on vihreä siirtymä? Saatavilla 18.12.2024 <https://ym.fi/mita-on-vihrea-siirtyma>

Ympäristöministeriö. (N.d.c). Suomen kansallinen ilmastopolitiikka. Saatavilla 31.12.2024 <https://ym.fi/suomen-kansallinen-ilmastopolitiikka>

Yrittäjät. (2024). Pk-yritysbarometri 1/2024. Saatavilla 15.3.2025 <https://www.yrittajat.fi/ajankohtaista/tutkimukset/pk-yritysbarometri-1-2024/>

Liite 1: Kyselyn saatekirje ja vastausohjeet

Arvoisa Puukingin asiakas,

Puuking Oy:n asiakkaana näkemysesne ovat ensiarvoisen tärkeitä, jotta tilitoimisto pystyy kehittämään tarjoamia palveluja. Vastaamalla kyselyyn autatte tilitoimistoa suuntaamaan palveluun entistä paremmin yrityksesne tarpeita vastaaviksi. Vastaamiseen kuuluu aikaa ainoastaan noin kymmenen minuuttia. Vastaajien kesken arvotaan 100 euron lahjakortti Kajaanin Valomaa-ilmaan.

Olen lisakki Ponnikas, kolmannen vuoden liiketalouden opiskelija Kajaanin ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyötäni aiheesta Vihreän siirtymän mahdollisuudet tilitoimistoissa toimemsiantajan ollessa Puuking Oy. Kyselyn avulla keräämme tietoa tilitoimiston asiakkaiden kiinnostuksesta hyödyntää ympäristövastuullisia palveluja sekä näkökulmia tilitoimiston ympäristö-vastuulliseen toimintaan liittyen.

Vastauksesne ovat äärimmäisen arvokkaita, sillä ne avaavat meille asiakkaiden odotuksia ja kokemuksia yhteistyöstä Puukingin kanssa. Kaikki vastaukset käsitellään täysin luottamuksellisesti ja ne on mahdollista jättää kokonaan anonyymiksi. Kyselyyn tulee vastata viimeistään 20.12.2024.

Kiitän ajastanne ja panoksesnne tähän tutkimukseen.

Vastausohjeet: Kyselyyn tulee vastata 20.12.2024 mennessä. Vastatkaa avoimiin kysymyksiin oman näkökulmanne mukaan ja valitkaa monivalintakysymyksistä sopivimmat vaihtoehdot. Avoimista kysymyksistä saatavat vastaukset ovat erityisen arvokkaita. Kyselyyn vastaaminen vie ainoastaan noin kymmenen minuuttia ja kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Vihreällä siirtymällä tarkoitetaan tapoja, joilla pyritään pääsemään irti fossiilisista polttoaineista ja korvaamaan ne uusiutuvilla energiantuotantomuodoilla. Kyselyyn pääsee alla olevasta linkistä:
<https://link.webpolsurveys.com/S/4D0AF50D09B644B5>

Kiitän ajastanne ja panoksesnne tähän tutkimukseen.

Ystävällisin terveisin,
Iisakki Ponnikas
Kajaanin ammattikorkeakoulu
iisakkiponnikas@kamk.fi
0451143877

Liite 2: Kyselyn kysymykset

Yrityksesi toimiala

Yrityksesi vuotuinen liikevaihto

- Alle 50 000
- 50 000–199 999
- 200 000–500 000
- Yli 500 000 euroa

Yrityksesi ikä

- Alle vuosi
- 1–5 vuotta
- 6–10 vuotta
- Yli 10 vuotta

Yrityksesi ensisijainen toiminta-alue

- Paikallinen
- Kansallinen
- Kansainvälinen

Yrityksesi yritysmuoto

- Toiminimi
- Avoin yhtiö
- Kommandiittiyhtiö
- Yksityinen osakeyhtiö
- Julkinen osakeyhtiö
- Osuuskunta
- Yhdistys
- Muu, mikä?

Olen tietoinen siitä, että tilitoimistot voivat tarjota nykyisin ympäristövastuullisia palveluja asiakkailleen. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi hiilijalanjäljen laskeminen ja verotuksen optimointi ympäristönäkökulmasta.

- Kyllä
- Ei

Yritykseni olisi kiinnostunut seuraavista palveluista (valitse yksi tai useampi vaihtoehto).

- Hiilijalanjäljen laskeminen
- Vastuullisuusraportointi
- Digitaaliset tuotepassit
- Kestävän kehityksen strateginen neuvonta
- Verotuksen optimointi ympäristönäkökulmasta
- Ympäristöystävälliset hankintakonsultoinnit
- Vihreiden investointien rahoitusneuvonta
- Jokin muu palvelu, mikä?
- Yritykseni ei ole kiinnostunut edellä mainituista palveluista.

Tilitoimiston tarjoamat palvelut asiakkaalle (1 täysin eri mieltä, 2 eri mieltä, 3 ei samaa eikä eri mieltä, 4 samaa mieltä, 5 täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
Ympäristövastuullisten talouspalvelujen korostaminen lisää tilitoimiston houkuttelevuutta.	☐	☐	☐	☐	☐
Tilitoimiston tulevaisuudessa tarjoamilla ympäristövastuullisilla palveluilla olisi myönteinen vaikutus yritykseni imagoon.	☐	☐	☐	☐	☐
Tilitoimiston tulevaisuudessa tarjoamilla ympäristövastuullisilla palveluilla olisi myönteinen vaikutus yritykseni liikevaihtoon.	☐	☐	☐	☐	☐
Vihreät talouspalvelut ovat tulevaisuudessa tärkeä osa tilitoimistojen tarjoamia palveluja.	☐	☐	☐	☐	☐

Onko yrityksellänne mielessä uusia konkreettisia ympäristövastuullisia palveluja, joita tilitoimisto voisi tarjota asiakkailleen?

Onko yrityksellänne mielessä toimia, joilla tilitoimisto voisi kehittää omaa toimintaansa ympäristön kannalta vastuullisempaan suuntaan (esimerkiksi digitaalisten järjestelmien lisääminen)?

Mitä muuta aiheeseen liittyvää haluaisitte vielä kertoa?

**Jos haluatte osallistua arvontaan, jättäkää yhteystietonne lomakkeeseen.
Tietoja ei yhdistetä vastauksiin missään vaiheessa, vaan ne käytetään
ainoastaan arvontaa varten.**

Yritys

Sähköposti

Liite 3: Fokusryhmähaastattelun kysymykset aihealueittain

Asiakkaiden tietoisuus ympäristövastuullisten palvelujen olemassaolosta:

1. Ovatko tilitoimiston vihreät taloushallinnon palvelut teille täysin vieraita?
2. Oletteko tietoisia suurempien tilitoimistojen tarjoamista vihreistä taloushallinnon palveluista?

Kestävyysraportointi:

3. Olisiko kestävyysraportoinnista hyötyä yrityksellenne?
4. Millaisia haasteita ja mahdollisuuksia kestävyysraportointiin liittyy?
5. Mitä tilitoimiston pitäisi ottaa huomioon, jotta palvelu vastaisi teidän odotuksianne?

Hiilijalanjälkilaskuri:

6. Millaisia ajatuksia tällainen palvelu herättää?
7. Millaisia haasteita ja mahdollisuuksia hiilijalanjälkilaskuriin liittyy?

Verotuksen optimointi ympäristönäkökulmasta:

8. Vihreään siirtymään investoiminen tuottaa kustannuksia, mutta mahdollistaa myös verohelpotusten saavuttamisen. Voisiko esimerkiksi uusiutuvaa energiaa hyödyntää yritystenne liiketoiminnassa?

Kestävän kehityksen strateginen neuvonta:

9. Onko tilaisuudessa yrityksiä, jotka ovat ottaneet kestävä kehityksen erityisesti huomioon omassa liiketoiminnassaan?
10. Olisiko jollain yrityksellä mielenkiintoa huomioida kestävä kehitys nykyistä vahvemmin omassa liiketoiminnassaan?

Vihreiden investointien rahoitusneuvonta:

11. Olisiko yrityksenne kiinnostunut hyödyntämään pankkien tarjoamia vihreitä lainoja ja voisiko tilitoimiston auttavan niiden valinnassa?

Digitaaliset tuotepassit:

12. Olisiko tarjoamienne tuotteiden läpinäkyvästä tuotetiedosta hyötyä yrityksellenne?

Loppupohdinta:

13. Millaisia ajatuksia palvelut herättivät?
14. Onko tällaisten palvelujen hyödyntäminen ajankohtaista? Entä tulevaisuudessa?

Liite 4:

Taulukko 1: Yritysten liikevaihdon frekvenssijakauma (n = 40).

Liikevaihto

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Alle 50 000	12	30,0%	30,0%	30,0%
50 000–199 999	23	57,5%	57,5%	87,5%
200 000–500 000	4	10,0%	10,0%	97,5%
Yli 500 000 euroa	1	2,5%	2,5%	100,0%
Total	40	100,0%		

Taulukko 2: Yritysten iän frekvenssijakauma (n = 39).

Yrityksesi ikä

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Alle vuosi	2	5,0%	5,1%	5,1%
1–5 vuotta	16	40,0%	41,0%	46,2%
6–10 vuotta	5	12,5%	12,8%	59,0%
Yli 10 vuotta	16	40,0%	41,0%	100,0%
Missing -1,00	1	2,5%		
Total	40	100,0%		

Taulukko 3: Yritysten ensisijaisen toiminta-alueen frekvenssijakauma (n = 40).

Yrityksesi ensisijainen toiminta-alue

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Paikallinen	24	60,0%	60,0%	60,0%
Kansallinen	13	32,5%	32,5%	92,5%
Kansainvälinen	3	7,5%	7,5%	100,0%
Total	40	100,0%		

Taulukko 4: Yritysten yritysmuodon frekvenssijakauma (n = 40).

Yrityksesi yritysmuoto

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Toiminimi	10	25,0%	25,0%	25,0%
	Avoin yhtiö	1	2,5%	2,5%	27,5%
	Kommandiittiyhtiö	1	2,5%	2,5%	30,0%
	Yksityinen osakeyhtiö	24	60,0%	60,0%	90,0%
	Julkinen osakeyhtiö	3	7,5%	7,5%	97,5%
	Osuuskunta	1	2,5%	2,5%	100,0%
Total		40	100,0%		

Taulukko 5: Asiakkaiden tietoisuutta tilitoimistojen ympäristövastuullisista palveluista mitaava frekvenssijakauma (n = 40).

Olen tietoinen siitä, että tilitoimistot tarjoavat ympäristövastuullisia palveluja.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kyllä	19	47,5%	47,5%	47,5%
	Ei	21	52,5%	52,5%	100,0%
Total		40	100,0%		

Taulukko 6: Yrityksen kiinnostusta hiilijalanjälkilaskennasta mittaava frekvenssijakauma (n = 39).

Yritykseni on kiinnostunut hiilijalanjälkilaskennasta.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	EI	34	85,0%	87,2%	87,2%
	Kyllä	5	12,5%	12,8%	100,0%
Missing	-1,00	1	2,5%		
Total		40	100,0%		

Taulukko 7: Yrityksen kiinnostusta vastuullisuusraportoinnista mittaava frekvenssijakauma (n = 39).

Yritykseni on kiinnostunut vastuullisuusraportoinnista.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ei	33	82,5%	84,6%	84,6%
	Kyllä	6	15,0%	15,4%	100,0%
Missing	-1,00	1	2,5%		
Total		40	100,0%		

Taulukko 8: Yrityksen kiinnostusta digitaalisista tuotepasseista mittaava frekvenssijakauma (n = 39).

Yritykseni on kiinnostunut digitaalisista tuotepasseista.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ei	37	92,5%	94,9%	94,9%
	Kyllä	2	5,0%	5,1%	100,0%
Missing	-1,00	1	2,5%		
Total		40	100,0%		

Taulukko 9: Yrityksen kiinnostusta kestävän kehityksen strategisesta neuvonnasta mittaava frekvenssijakauma (n = 39).

Yritykseni on kiinnostunut kestävän kehityksen strategisesta neuvonnasta.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ei	35	87,5%	89,7%	89,7%
	Kyllä	4	10,0%	10,3%	100,0%
Missing	-1,00	1	2,5%		
Total		40	100,0%		

Taulukko 10: Yrityksen kiinnostusta verotuksen optimoinnista ympäristönäkökulmasta mit-
taava frekvenssijakauma (n = 39).

Yritykseni on kiinnostunut verotuksen optimoinnista ympäristönäkökulmasta.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ei	28	70,0%	71,8%	71,8%
	Kyllä	11	27,5%	28,2%	100,0%
Missing	-1,00	1	2,5%		
Total		40	100,0%		

Taulukko 11: Yrityksen kiinnostusta ympäristöystävällisistä hankintakonsultoinneista mit-
taava frekvenssijakauma (n = 39).

Yritykseni on kiinnostunut ympäristöystävällisistä hankintakonsultoinneista.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ei	38	95,0%	97,4%	97,4%
	Kyllä	1	2,5%	2,6%	100,0%
Missing	-1,00	1	2,5%		
Total		40	100,0%		

Taulukko 12: Yrityksen kiinnostusta vihreiden investointien rahoitusneuvonnasta mit-
taava frekvenssijakauma (n = 39).

Yritykseni on kiinnostunut vihreiden investointien rahoitusneuvonnasta.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ei	35	87,5%	89,7%	89,7%
	Kyllä	4	10,0%	10,3%	100,0%
Missing	-1,00	1	2,5%		
Total		40	100,0%		

Taulukko 13: Yrityksen kiinnostusta vihreitä taloushallinnon palveluja kohtaan mittaava frekvenssijakauma (n = 39).

Yritykseni ei ole kiinnostunut vihreistä taloushallinnon palveluista.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Epätosi	20	50,0%	51,3%	51,3%
	Tosi	19	47,5%	48,7%	100,0%
Missing	-1,00	1	2,5%		
Total		40	100,0%		

Taulukko 14: Ympäristövastuullisten talouspalvelujen merkitystä tilitoimiston houkuttelevuudelle mittaava frekvenssijakauma (n = 40).

Ympäristövastuullisten talouspalvelujen korostaminen lisää tilitoimiston houkuttelevuutta.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin eri mieltä	1	2,5%	2,5%	2,5%
	Eri mieltä	3	7,5%	7,5%	10,0%
	Ei samaa eikä eri mieltä	19	47,5%	47,5%	57,5%
	Samaa mieltä	13	32,5%	32,5%	90,0%
	Täysin samaa mieltä	4	10,0%	10,0%	100,0%
Total		40	100,0%		

Taulukko 15: Tilitoimiston tulevaisuudessa tarjoamien ympäristövastuullisten palvelujen vaikutusta yritysten imagoon mittaava frekvenssijakauma (n = 40).

Tilitoimiston tulevaisuudessa tarjoamilla ympäristövastuullisilla palveluilla olisi myönteinen vaikutus yritykseni imagoon.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin eri mieltä	3	7,5%	7,5%	7,5%
	Eri mieltä	2	5,0%	5,0%	12,5%
	Ei samaa eikä eri mieltä	17	42,5%	42,5%	55,0%
	Samaa mieltä	12	30,0%	30,0%	85,0%
	Täysin samaa mieltä	6	15,0%	15,0%	100,0%
Total		40	100,0%		

Taulukko 16: Tilitoimiston tulevaisuudessa tarjoamien ympäristövastuullisten palvelujen vaikutusta yritysten liikevaihtoon mittaava frekvenssijakauma (n = 40).

Tilitoimiston tulevaisuudessa tarjoamilla ympäristövastuullisilla palveluilla olisi myönteinen vaikutus yritykseni liikevaihtoon .

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Täysin eri mieltä	4	10,0%	10,0%	10,0%
Eri mieltä	6	15,0%	15,0%	25,0%
Ei samaa eikä eri mieltä	20	50,0%	50,0%	75,0%
Samaa mieltä	6	15,0%	15,0%	90,0%
Täysin samaa mieltä	4	10,0%	10,0%	100,0%
Total	40	100,0%		

Taulukko 17: Yritysten mielipidettä vihreiden talouspalvelujen tulevaisuudesta osana tilitoimiston palvelutarjontaa mittaava frekvenssijakauma (n = 40).

Vihreät talouspalvelut ovat tulevaisuudessa tärkeä osa tilitoimistojen tarjoamia palveluja.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Täysin eri mieltä	2	5,0%	5,0%	5,0%
Eri mieltä	3	7,5%	7,5%	12,5%
Ei samaa eikä eri mieltä	14	35,0%	35,0%	47,5%
Samaa mieltä	15	37,5%	37,5%	85,0%
Täysin samaa mieltä	6	15,0%	15,0%	100,0%
Total	40	100,0%		

Taulukko 18: Yritysten liikevaihdon ja ympäristövastuullisia palveluja kohtaan esitetyn mielenkiinnon välistä riippuvuutta kuvaava ristiintaulukointi (n =39).

		Yritykseni on kiinnostunut hyödyntämään ympäristövastuullisia palveluja .		Total
		Kyllä	Ei	
Liikevaihto	Alle 50 000	Count	6	6
		Expected	6,15	5,85
	50 000–199 999	Count	10	12
		Expected	11,28	10,72
	200 000–500 000	Count	3	1
		Expected	2,05	1,95
	Yli 500 000 euroa	Count	1	0
		Expected	,51	,49
Total		Count	20	19
		Expected	,51	,49
				39
				1,00

Taulukko 19: Yritysten liikevaihdon ja ympäristövastuullisia palveluja kohtaan esitetyn mielenkiinnon välistä riippuvuutta mittaava kontingenssikerroin (n =39).

		Value
Nominal by Nominal	Contingency Coefficient	,23
N of Valid Cases		39

Taulukko 20: Yritysten tietoisuuden tilitoimistojen ympäristövastuullisten palvelujen olemassaolosta ja ympäristövastuullisia palveluja kohtaan esitetyn kiinnostuksen välistä riippuvuutta kuvaava ristiintaulukointi (n = 39).

			Yritykseni on kiinnostunut hyödyntämään ympäristövastuullisia palveluja.		Total
			Kyllä	Ei	
Olen tietoinen siitä, että tilitoimistot tarjoavat ympäristövastuullisia palveluja.	Kyllä	Count	8	10	18
		Row %	44,4%	55,6%	100,0%
		Column %	40,0%	52,6%	46,2%
	Total %		20,5%	25,6%	46,2%
	Ei	Count	12	9	21
		Row %	57,1%	42,9%	100,0%
		Column %	60,0%	47,4%	53,8%
Total %		30,8%	23,1%	53,8%	
Total	Count	20	19	39	
	Row %	51,3%	48,7%	100,0%	
	Column %	100,0%	100,0%	100,0%	
	Total %	51,3%	48,7%	100,0%	

Taulukko 21: Yritysten tietoisuuden tilitoimistojen ympäristövastuullisten palvelujen olemassaolosta ja ympäristövastuullisia palveluja kohtaan esitetyn kiinnostuksen välistä riippuvuutta mittaava kontingenssikerroin (n = 39).

		Value
Nominal by Nominal	Contingency Coefficient	,13
N of Valid Cases		39